

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1995-1996 (*)

12 FEBRUARI 1996

WETSONTWERP

**betreffende de internationale
samenwerking inzake de
tenuitvoerlegging van
inbeslagnemingen en
verbeurdverklaringen**

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het ontwerp van wet dat U wordt voorgelegd, beoogt de invoering in het Belgisch recht van de bepalingen nodig voor de toepassing van de specifieke mechanismen op het stuk van de internationale gerechtelijke samenwerking die bestaan in de tenuitvoerlegging van inbeslagnemingen en verbeurdverklaringen met betrekking tot de middelen en de opbrengsten van misdrijven. Hierin wordt met name voorzien door het Verdrag van de Verenigde Naties tegen de sluikhandel in verdovende middelen en psychotrope stoffen, gedaan te Wenen op 20 december 1988 (hierna « Verdrag van Wenen » genoemd), alsook door de Overeenkomst van de Raad van Europa inzake het witwassen, de opsporing, de inbeslagneming en de confiscatie van opbrengsten van misdrijven, gedaan te Straatsburg op 8 november 1990 (hierna « Overeenkomst van Straatsburg » genoemd). De ontwerpen van wet houdende goedkeuring van die instrumenten zijn overigens ingediend.

De wet van 17 juli 1990 tot wijziging van de artikelen 42, 43 en 505 van het Strafwetboek en tot invoeging van een artikel 43*bis* in hetzelfde Wetboek heeft de in het Belgisch recht bestaande mogelijkheden tot

(*) Tweede zitting van de 49e zittingsperiode.

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1995-1996 (*)

12 FÉVRIER 1996

PROJET DE LOI

**sur la coopération internationale
en ce qui concerne l'exécution de
saisies et de confiscations**

EXPOSE DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le projet de loi qui vous est soumis vise à insérer dans le droit belge les dispositions nécessaires à la mise en œuvre des mécanismes de coopération judiciaire internationale consistant dans l'exécution de saisies et de confiscations étrangères portant sur les instruments et les produits d'infractions. De tels mécanismes sont notamment prévus par la convention des Nations Unies contre le trafic illicite de stupéfiants et de substances psychotropes, faite à Vienne le 20 décembre 1988 (ci-après « convention de Vienne »), ainsi que par la convention du Conseil de l'Europe relative au blanchiment, au dépistage, à la saisie et à la confiscation des produits du crime, faite à Strasbourg le 8 novembre 1990 (ci-après « convention de Strasbourg »). Les projets de loi portant approbation de ces instruments ont été déposés par ailleurs.

La loi du 17 juillet 1990 modifiant les articles 42, 43 et 505 du Code pénal et introduisant un article 43*bis* dans ce même Code a élargi les possibilités de confiscation existant en droit belge, en permettant

(*) Deuxième session de la 49e législature.

verbeurdverklaring uitgebreid door te bepalen dat vermogensvoordelen die rechtstreeks uit het misdrijf zijn verkregen, goederen en waarden die in de plaats ervan zijn gesteld, alsook inkomsten uit de belegde voordelen verbeurd kunnen worden verklaard en tevens te voorzien in een bijkomende mogelijkheid tot verbeurdverklaring in de vorm van een geldbedrag dat overeenstemt met de waarde van die voordelen ingeval zij niet kunnen worden gevonden in het vermogen van de veroordeelde.

Op die wijze is het Belgisch recht met betrekking tot de interne bepalingen die moeten worden genomen, aangepast aan de vereisten van de twee voornoemde overeenkomsten. Tegelijkertijd is het vermogen van het penale stelsel om te reageren op vormen van criminaliteit uit winstbejag aanzienlijk versterkt.

De nieuwe middelen die de Belgische wetgever ter beschikking van de justitie stelt, kunnen evenwel niet op doeltreffende wijze werken indien zij beperkt blijven tot het grondgebied van één Staat. Georganiseerde criminaliteit overschrijdt immers de staatsgrenzen, vooral wanneer die grenzen dicht bij elkaar liggen, en de internationale vertakkingen kunnen uitermate ingewikkeld worden.

De financiële circuits voor het recyclen en het witwassen van vermogensvoordelen verkregen uit misdrijven zijn op internationaal niveau, zelfs op wereldschaal, georganiseerd door middel van financiële instrumenten gevestigd in alle werelddelen. Tegen bepaalde vormen van georganiseerde criminaliteit kan derhalve slechts doeltreffend worden gestreden op internationaal of mondiaal niveau. Ter zake kan worden verwezen naar wat in dit verband is gesteld in de memorie van toelichting bij het ontwerp van wet tot goedkeuring van voornoemde overeenkomst van de Raad van Europa.

Dit ontwerp van wet is bijgevolg erop gericht in het Belgisch recht de bepalingen in te voeren die noodzakelijk zijn ten einde de internationale juridische samenwerking in dit kader tot stand te brengen.

De mechanismen waarin wordt voorzien, hebben hoofdzakelijk betrekking op wederzijdse internationale rechtshulp met het oog op de tenuitvoerlegging van bewarend beslag op voorwerpen die voor verbeurdverklaring in aanmerking komen voor zover zij vermogensvoordelen vormen die zijn verkregen uit een misdrijf, alsmede op de samenwerking ten einde veroordelingen tot een dergelijke vorm van verbeurdverklaring ten uitvoer te leggen.

Deze mechanismen zullen in het internationale strafrecht geen revolutie teweegbrengen.

Het beginsel van de tenuitvoerlegging van buitenlandse vonnissen wordt reeds sedert een dertigtal jaar gehuldigd en is in het bijzonder bekrachtigd door de Overeenkomst van de Raad van Europa betreffende de internationale geldigheid van strafvonnissen, gedaan te Straatsburg op 28 mei 1970, alsmede door het Benelux-verdrag inzake de

la confiscation des avantages patrimoniaux tirés directement d'infractions, des biens et valeurs substitués à ces avantages et des revenus de ces avantages investis, ainsi qu'en instaurant une possibilité subsidiaire de confiscation par équivalent, portant sur une somme d'argent correspondant à la valeur de ces avantages, pour le cas où on ne pourrait retrouver ces avantages dans le patrimoine de la personne condamnée.

Ce faisant, on a mis le droit belge en conformité avec les exigences des deux conventions susmentionnées pour ce qui est des dispositions internes à prendre. On a du même coup renforcé considérablement la capacité de réaction du système pénal à l'égard des formes de criminalité visant la réalisation d'un profit.

Les nouveaux moyens mis par le législateur belge au service de la justice pénale ne pourront cependant fonctionner de manière efficace s'ils sont limités au plan interne d'un Etat. En effet, la criminalité, dès qu'elle devient un phénomène organisé, dépasse les frontières étatiques, *a fortiori* quand celles-ci sont étroites; et ses ramifications internationales peuvent devenir d'une grande complexité.

Par ailleurs les circuits financiers du recyclage et du blanchiment des avantages patrimoniaux tirés d'infractions sont organisées à l'échelle internationale, voire mondiale, à partir de places financières situées sur tous les continents. Ce n'est donc que sur un plan international, voire mondial — pour ce qui est de certaines formes de criminalité organisée — qu'une lutte efficace pourra être menée. Sur ce point, on se permet de renvoyer à ce qui est dit à cet égard dans l'exposé des motifs accompagnant le projet de loi d'approbation de la convention du Conseil de l'Europe précitée.

Le présent projet de loi vise par conséquent à doter le droit belge des dispositions nécessaires pour permettre la coopération judiciaire internationale dans ce domaine.

Les mécanismes prévus concernent principalement l'entraide judiciaire internationale aux fins d'exécuter des saisies conservatoires sur des biens susceptibles de faire l'objet d'une confiscation, en tant qu'ils constituent des avantages patrimoniaux tirés d'une infraction, et la coopération en vue de l'exécution des condamnations à de telles confiscations.

Ces mécanismes ne sont pas révolutionnaires, dans le domaine du droit international pénal.

Le principe de l'exécution de jugements étrangers est admis depuis une trentaine d'années et a été consacré en particulier par la convention du Conseil de l'Europe sur la valeur internationale des jugements répressifs, faite à Strasbourg le 28 mai 1970, et le traité Benelux sur l'exécution des décisions judiciaires rendues en matière pénale, fait à Bruxel-

tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen in strafzaken, gedaan te Brussel op 26 september 1968 (dat overigens door België is geratificeerd) (hierna « Benelux-verdrag » genoemd).

In het Verdrag van Wenen en in de Overeenkomst van Straatsburg worden die beginselen alleen overgenomen en aangepast aan het bijzondere geval van de tenuitvoerlegging van veroordelingen houdende confiscatie.

Met betrekking tot het mechanisme van wederzijdse rechtshulp dat bestaat in de uitvoering van ambtelijke opdrachten met het oog op inbeslagname, kan worden gesteld dat het deel uitmaakt van de traditionele vormen van internationale juridische samenwerking in strafzaken en het onder meer bekrachtigd is door de Europese overeenkomst betreffende wederzijdse rechtshulp in strafzaken, gedaan te Straatsburg op 20 april 1959.

Het Verdrag van Wenen en de Overeenkomst van Straatsburg beperken zich ertoe het toepassingsgebied van die rechtshulp uit te breiden tot de tenuitvoerlegging van nieuwe vormen van inbeslagname (die niet langer betrekking heeft op de aanwezigheid van overtuigingsstukken met het oog op onderzoek, maar op vermogensvoordelen verkregen uit een misdrijf, zulks als bewarende maatregel).

Die mechanismen houden op internationaal gebied geen nieuwigheid in, maar wel met betrekking tot België, waar nog geen enkele geldende bepaling in hun toepassing voorziet. Dat is overigens de staansreden van dit ontwerp.

Dit ontwerp beoogt een basis te bieden voor alle internationale verdragen die België op dit vlak met andere staten gesloten heeft en zal sluiten, en voorlopig enkel voor de verdragen van Wenen en Straatsburg. Inzake de tenuitvoerlegging van inbeslagnames en verbeurdverklaringen streeft het dezelfde doelstellingen na als de wet van 15 maart 1874 inzake uitlevering en de wet van 23 mei 1990 inzake de overbrenging van geïnteresserede personen.

Zo een wet die de minimumvoorwaarden voor samenwerking inhoudt, is noodzakelijk, wanneer men rekening houdt met het feit dat sommige internationale verdragen voor hun toepassing naar het intern recht van de Verdragsstaten verwijzen en geen precieze bepalingen inhouden inzake hun toepassingsvoorwaarden (dat is het geval voor de Conventie van Wenen, artikel 5.4.c) of facultatieve voorwaarden inhouden die niet dwingend zijn voor de Verdragsstaten (dat is het geval voor de Conventie van Straatsburg, artikel 18).

Dit zijn de redenen waarom het advies van de Raad van State niet werd gevolgd, waar deze suggereerde om de bepalingen inzake de samenwerkingsvoorwaarden niet in een wet in te voegen.

*
* *

les le 26 septembre 1968 (lequel a d'ailleurs été ratifié par la Belgique) (ci-après « traité Benelux »).

La Convention de Vienne et celle de Strasbourg ne font que reprendre ces principes en les adaptant au cas particulier de l'exécution des peines de confiscation.

Quant au mécanisme d'entraide judiciaire consistant dans l'exécution de commissions rogatoires aux fins de saisie, il fait partie des mécanismes traditionnels de la coopération judiciaire internationale en matière pénale, consacré notamment par la convention européenne d'entraide judiciaire en matière pénale, faite à Strasbourg, le 20 avril 1959.

Les conventions de Vienne et de Strasbourg se bornent à en étendre la portée à l'exécution de nouveaux types de saisies (portant non plus sur des éléments de preuve — à des fins d'enquête —, mais sur les avantages patrimoniaux tirés d'une infraction — dans un but conservatoire —).

Toutefois, si ces mécanismes ne sont pas nouveaux sur le plan international, ils le sont sur le plan interne de la Belgique, où aucune disposition en vigueur ne prévoit leur application. C'est la raison d'être du présent projet.

Ce projet a vocation à servir de base à tous les traités internationaux que la Belgique a conclus et conclura dans ce domaine avec d'autres Etats, et dans un premier temps aux conventions de Vienne et de Strasbourg. Elle poursuit, en ce qui concerne l'exécution des saisies et confiscations, les mêmes objectifs que la loi du 15 mars 1874 en ce qui concerne l'extradition et que celle du 23 mai 1990 en ce qui concerne le transfèrement inter-étatique des personnes condamnées.

Une telle loi, contenant les conditions minimales de la coopération, est nécessaire, compte tenu du fait que certaines conventions internationales renvoient pour leur application au droit interne des Etats parties et ne contiennent pas de dispositions précises quant aux conditions de leur application (c'est le cas de la convention de Vienne, article 5.4.c) ou contiennent des conditions facultatives qui ne s'imposent pas aux Etats parties (c'est le cas de la convention de Strasbourg, article 18).

Telles sont les raisons pour lesquelles l'avis du Conseil d'Etat n'a pas été suivi, lorsqu'il suggérait de ne pas insérer les dispositions relatives aux conditions de la coopération dans un texte de loi.

*
* *

Het ontwerp van wet is in vier hoofdstukken onderverdeeld. De eerste drie hoofdstukken vormen de tekst van een bijzondere wet. Het eerste bevat de beginselen tot regeling van de internationale samenwerking op het stuk van de tenuitvoerlegging van inbeslagnemingen en verbeurdverklaringen. Het tweede heeft inzonderheid betrekking op de tenuitvoerlegging van buitenlandse beslissingen tot confiscatie en het derde hoofdstuk betreft de tenuitvoerlegging van buitenlandse beslissingen houdende inbeslagneming. Het vierde hoofdstuk bevat een aantal bepalingen tot wijziging van het strafwetboek en van het Wetboek van Strafvordering.

ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Het eerste hoofdstuk bevat de beginselen tot regeling van de internationale samenwerking op het stuk van de tenuitvoerlegging van inbeslagnemingen en verbeurdverklaringen.

Artikel 1

Overeenkomstig artikel 83 van de Grondwet, vermeldt artikel 1 dat het ontwerp aangelegenheden bedoeld in artikelen 77 en 78 van de Grondwet regelt.

Art. 2

Artikel 2 bevat het grondbeginsel inzake de tenuitvoerlegging in België van voorlopige maatregelen, van inbeslagnemingen en beslissingen tot verbeurdverklaring die in een vreemde Staat zijn uitgesproken : zij worden slechts ten uitvoer gelegd indien tussen België en voornoemde vreemde Staat een specifiek verdrag bestaat, gesloten op het wederkerigheidsbeginsel.

Dit kan bijvoorbeeld het Verdrag van Wenen zijn of de Overeenkomst van Straatsburg, maar kan tevens bestaan in een bilaterale overeenkomst die later door België is gesloten, eventueel als aanvulling bij één van de door België gesloten overeenkomsten.

Bovendien is de tenuitvoerlegging onderworpen aan de voorwaarden omschreven in de hiernavolgende wetsartikelen.

Art. 3

Artikel 3 bevat drie gronden tot verplichte weigering van enige vorm van samenwerking (§ 1) en een grond tot uitstel van de beslissing over de tenuitvoerlegging van de maatregelen bedoeld in het verzoek tot samenwerking (§ 2).

De samenwerking wordt geweigerd indien de tenuitvoerlegging van het verzoek de soevereiniteit, de veiligheid, de openbare orde of andere wezenlijke

Le projet de loi est divisé en quatre chapitres. Les trois premiers constituent le corps d'une loi spéciale. Le premier contient les principes qui doivent régir la coopération internationale en ce qui concerne l'exécution de saisies et de confiscations. Le deuxième vise plus particulièrement l'exécution des décisions étrangères de confiscation, tandis que le troisième vise l'exécution des demandes étrangères de saisie. Le quatrième chapitre contient quant à lui un certain nombre de dispositions modificatives, du code pénal et du code d'instruction criminelle.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Le premier chapitre contient les principes qui doivent régir la coopération internationale en ce qui concerne l'exécution de saisies et de confiscations.

Article 1er

Conformément à l'article 83 de la Constitution, l'article premier précise que le projet règle des matières visées aux articles 77 et 78 de la Constitution.

Art. 2

L'article 2 contient le principe de base de l'exécution en Belgique de mesures provisoires, de saisies et décisions de confiscation prononcées dans un Etat étranger : elles ne seront exécutées que s'il existe entre la Belgique et cet Etat étranger un traité spécifique conclu sur la base de la réciprocité.

Ce traité pourra être la convention de Vienne ou celle de Strasbourg, mais pourra être également une convention bilatérale conclue ultérieurement par la Belgique, éventuellement en complément de l'une de ces conventions.

Pour le surplus, l'exécution est subordonnée aux conditions énoncées dans les articles suivants de la loi.

Art. 3

L'article 3 contient trois causes de refus obligatoire de toute forme de coopération (§ 1er) et une cause de sursis à la décision sur l'exécution des mesures visées par la demande de coopération (§ 2).

La coopération sera refusée si l'exécution de la demande risque de porter atteinte à la souveraineté, à la sécurité, à l'ordre public ou à d'autres intérêts

belangen van België zou kunnen schaden. Die voorwaarde is overgenomen uit artikel 18.1.b. van de Overeenkomst van Straatsburg.

De samenwerking wordt eveneens geweigerd indien redelijke gronden bestaan om te geloven dat het verzoek is ingegeven door overwegingen in verband met ras, godsdienst, nationaliteit of politieke overtuiging. Die voorwaarde komt overeen met die van artikel 18.1. van de Overeenkomst van Straatsburg.

Zij beantwoordt aan een vaststaand beginsel van de samenwerking die door België in strafzaken op internationaal gebied wordt verleend en is reeds opgenomen in artikel 2bis van de wet van 15 maart 1874 op de uitlevering, alsook in artikel 2 van de wet van 23 mei 1990 betreffende de internationale overbrenging van geïnteresseerde personen.

Tenslotte wordt de samenwerking geweigerd indien het strafbaar feit waarop het verzoek betrekking heeft, een politiek delict is. Die voorwaarde is overgenomen uit artikel 5.1.a. van het Benelux-verdrag en uit artikel 18.1.d. van de Overeenkomst van Straatsburg. Het betreft hier een klassieke uitzondering op het stuk van de internationale samenwerking. Zij moet evenwel op beperkende wijze worden opgevat.

Deze drie gronden tot weigering zijn vooreerst van politieke aard. Zij vormen een bescherming tegen verzoeken geformuleerd in een bijzondere politieke context. Waarschijnlijk zullen voornoemde gronden slechts bij wijze van uitzondering worden ingeroepen, maar zij blijven niettemin een onontbeerlijk onderdeel van de hedendaagse internationale betrekkingen. Die drie criteria gelden als voorwaarde voor de ontvankelijkheid van het verzoek en moeten door de Minister van Justitie bij ontvangst van het verzoek worden nagegaan.

Bovendien wordt, overeenkomstig artikel 19 van het Verdrag van Straatsburg, voorzien dat de beslissing over de tenuitvoerlegging van de maatregelen bedoeld in het verzoek, uitgesteld wordt, indien deze nadeel kunnen berokkenen aan de opsporingen of vervolgingen van de Belgische overheden.

*
* *

Het tweede hoofdstuk heeft inzonderheid betrekking op de tenuitvoerlegging van buitenlandse beslissingen tot verbeurdverklaring. Het is onderverdeeld in twee afdelingen, waarbij de eerste afdeling de voorwaarden bevat waaraan de tenuitvoerlegging van verbeurdverklaringen is onderworpen en de tweede afdeling de procedure ter zake regelt.

Binnen de grenzen van het bepaalde in de artikelen 4 tot 6 van het ontwerp komen alle vormen van verbeurdverklaring bedoeld in artikel 42 van het Strafwetboek (voorwerp, hulpmiddel, opbrengst, vermogensvoordeel) in aanmerking voor tenuitvoerlegging in België.

essentiels de la Belgique. Cette condition est reprise de l'article 18.1.b. de la convention de Strasbourg.

La coopération sera refusée s'il existe des raisons sérieuses de croire que la demande est fondée sur des considérations de race, de religion, de nationalité ou d'opinion politique. Cette condition est reprise de l'article 18.1. de la convention de Strasbourg.

Elle correspond à un principe établi de la coopération internationale en matière pénale accordée par la Belgique et est déjà inscrite à l'article 2bis de la loi du 15 mars 1874 sur les extraditions, de même qu'à l'article 2 de la loi du 23 mai 1990 sur le transfert inter-étatique des personnes condamnées.

La coopération sera refusée si l'infraction qui est à la base de la demande est une infraction politique. Cette condition est reprise de l'article 5.1.a. du traité Benelux et de l'article 18.1.d. de la convention de Strasbourg. Il s'agit là d'une exception classique à la coopération internationale. Elle devrait toutefois être interprétée de manière restrictive.

Ces trois causes de refus sont de caractère d'abord politique. Elles constituent des garde-fous à l'égard de demandes qui pourraient être formulées dans des contextes politiques spécifiques. Leur usage sera vraisemblablement tout à fait exceptionnel, mais elles restent cependant indispensables dans le cadre des relations internationales contemporaines. Ces trois critères fonctionneront comme des conditions de recevabilité de la demande et devront être vérifiées par le ministre de la Justice dès la réception.

En outre, conformément à l'article 19 de la convention de Strasbourg, il est prévu qu'il sera sursis à la décision sur l'exécution des mesures visées par la demande, si celles-ci risquent de porter préjudice à des recherches ou des poursuites menées par les autorités belges.

*
* *

Le deuxième chapitre vise plus particulièrement l'exécution des décisions étrangères de confiscation. Il est divisé en deux sections, la première contenant les conditions auxquelles est subordonnée l'exécution des confiscations, la seconde réglant la procédure.

Les confiscations qui peuvent faire l'objet d'exécution en Belgique sont, dans les limites de ce qui est prévu par les articles 4 à 6 du projet, tous les types de confiscation visés à l'article 42 du Code pénal (objet, instrument, produit, avantages patrimoniaux).

Art. 4

Artikel 4 bevat zeven voorwaarden waaraan de beslissing tot verbeurdverklaring uitgesproken in het buitenland verplicht moeten beantwoorden teneinde in België ten uitvoer te kunnen worden gelegd. Het beginsel dat aan deze voorwaarden ten grondslag ligt, is dat de samenwerking slechts kan worden toegekend indien zulks verenigbaar is met het ter zake geldend Belgisch recht.

1) De beslissing tot verbeurdverklaring moet gegrond zijn op een vonnis van veroordeling van de betrokken persoon. Die voorwaarde is overgenomen uit artikel 18.4.d. van de Overeenkomst van Straatsburg. De verbeurdverklaringen uitgesproken na een burgerlijke rechtspleging (wat in sommige landen waar het Angelsaksische recht geldt, gekend is onder de benaming « *in rem proceedings* ») en de verbeurdverklaringen van strafrechtelijke aard die niet het gevolg zijn van een daaraan voorafgaande beslissing houdende veroordeling van de betrokken persoon (zoals zulks het geval is in bepaalde uitzonderlijke wetten, inzonderheid in het kader van de strijd tegen de mafia) zijn bijgevolg uitgesloten.

2) Het feit dat ten grondslag ligt aan de buitenlandse veroordeling op grond waarvan de beslissing tot verbeurdverklaring is uitgesproken, moet ook volgens de Belgische wetgeving een strafbaar feit vormen. Dit is de voorwaarde van de dubbele strafbaarstelling. Zij is overgenomen uit artikel 18.1.f. van de Overeenkomst van Straatsburg. Het gaat hier om een fundamentele voorwaarde van de gerechtelijke samenwerking in strafzaken. Het is niet denkbaar dat België zijn samenwerking verleent voor de tenuitvoerlegging op Belgisch grondgebied van een veroordeling gegrond op een feit dat overeenkomstig het Belgisch recht niet strafbaar is. Het verklarend verslag bij het verdrag geeft in de paragrafen 65 en 66 aan dat de dubbele incriminatie *in concreto* moet worden beoordeeld. Desondanks bevat de tekst van het verdrag geen precisering in die zin. Daarom werd, eveneens teneinde gevolg te geven aan het advies van de Raad van State met betrekking tot het risico van tegenstrijdigheid tussen de tekst van de Belgische wet en die van de verdragen waarvan zij de toepassing beoogt te realiseren, de formulering van deze voorwaarde dichter bij die van de conventie van Straatsburg gebracht. Aldus wordt niet meer expliciet de beoordeling *in concreto* van de dubbele strafbaarstelling geïmagineerd zoals dat het geval was in de oorspronkelijke tekst. Het is niettemin vanzelfsprekend dat de rechter zijn beoordeling niet zal moeten beperken tot het nagaan of er in het Belgisch recht een overeenstemmende juridische kwalificatie bestaat.

3) Het vonnis van veroordeling moet gegeven zijn met inachtneming van de rechten van de verdading. Die voorwaarde is overgenomen uit arti-

Art. 4

L'article 4 contient sept conditions auxquelles doivent obligatoirement répondre les décisions de confiscation prononcées à l'étranger pour être exécutées en Belgique. Le principe qui est à la base de ces conditions est que la coopération ne peut être accordée que dans une mesure qui soit compatible avec le droit belge applicable dans le domaine concerné.

1) La décision de confiscation doit être fondée sur un jugement portant condamnation de la personne à l'égard de laquelle elle est prononcée. Cette condition est tirée de l'article 18.4.d. de la convention de Strasbourg. Sont par conséquent exclues les confiscations prononcées à l'issue d'une procédure civile (ce que certains pays de droit anglo-saxon connaissent sous le nom de « *in rem proceedings* »), de même que les confiscations de caractère pénal qui ne résultent pas d'une condamnation antérieure de la personne qui en fait l'objet (comme cela semble être le cas dans certaines législations d'exception — notamment dans le cadre de la lutte anti-mafia).

2) Le fait qui est à la base de la condamnation étrangère qui a donné lieu à la décision de confiscation doit constituer une infraction au regard de la loi belge. C'est la condition de la double incrimination. Cette condition est tirée de l'article 18.1.f. de la convention de Strasbourg. Il s'agit d'une condition fondamentale de la coopération judiciaire en matière pénale. On ne peut imaginer que la Belgique accorde sa collaboration pour l'exécution sur le territoire belge d'une condamnation fondée sur un fait qui ne serait pas punissable en vertu du droit belge. Le rapport explicatif de la convention indique (paragraphe 65 et 66) que la double incrimination doit s'apprécier ici *in concreto*. Néanmoins, le texte de la convention ne contient pas de précision de cette nature. C'est la raison pour laquelle, pour faire suite également à l'avis du Conseil d'Etat relatif au risque de contrariété entre le libellé de la loi belge et celui des conventions dont elle vise à permettre l'application, la formulation de cette condition a été rapprochée de celle de la convention de Strasbourg et ne vise plus expressément l'appréciation de la double incrimination *in concreto* comme c'était le cas dans le texte initial. Il est cependant évident que le juge ne devra pas limiter son appréciation à la vérification de l'existence d'une qualification juridique correspondante en droit belge.

3) Le jugement emportant condamnation doit avoir été rendu dans le respect des droits de la défense. Cette condition est tirée de l'article 18.4.f. de la

kel 18.4.f. van de Overeenkomst van Straatsburg. Het betreft hier een algemeen beding tot vrijwaring van de rechten van de veroordeelde persoon, overeenkomstig artikel 6 van het Europees verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden. Deze bepaling biedt in het bijzonder de mogelijkheid de tenuitvoerlegging te weigeren indien de veroordeling bij verstek is uitgesproken, alsook in de gevallen waarin de vervolgte persoon niet de minimumrechten van de verdediging heeft genoten.

4) De tenuitvoerlegging wordt geweigerd indien de persoon in België voor hetzelfde feit reeds is gevonnist. Die voorwaarde stemt overeen met die van artikel 18.1.e. van de Overeenkomst van Straatsburg, alsook met die van artikel 5.1.c. en 5.2. van het Benelux-verdrag. Zij beoogt de eerbiediging van het principe *ne bis in idem*. In de mate dat dit beginsel niet op algemene wijze geconsacreerd wordt in enige interne wet, werd het wenselijker geacht te verwijzen naar de notie van een vroeger vonnis voor hetzelfde feit.

5) De rechterlijke beslissing waarbij de verbeurdverklaring wordt uitgesproken, ongeacht of het gaat om het vonnis van veroordeling of om een rechterlijke beslissing gegeven na voornoemd vonnis, moet definitief en uitvoerbaar zijn. Die voorwaarde is overgenomen uit artikel 18.4.e. van de Overeenkomst van Straatsburg. België kan zijn medewerking niet verlenen aan de tenuitvoerlegging op Belgisch grondgebied van een veroordeling die overeenkomstig het rechtsstelsel waarin zij is uitgesproken, niet uitvoerbaar is.

6) De tenuitvoerlegging wordt geweigerd indien de straf volgens Belgisch recht is verjaard. Die voorwaarde is overgenomen uit artikel 18.4.c. van de Overeenkomst van Straatsburg. België kan zijn medewerking niet verlenen aan de tenuitvoerlegging op Belgisch grondgebied van een veroordeling die overeenkomstig het Belgisch recht niet langer ten uitvoer kan worden gelegd.

7) De tenuitvoerlegging wordt slechts toegestaan indien de verbeurdverklaring zaken beoogt die vermogensvoordelen vormen die voortvloeien uit misdrijven, in de zin van artikel 42.3° van het Strafwetboek. Deze voorwaarde is gegrond op die bedoeld in artikel 18.4.a. van de Overeenkomst van Straatsburg (teneinde gevolg te geven aan het advies van de Raad van State met betrekking tot het risico van tegenstrijdigheid tussen de tekst van de Belgische wet en die van de verdragen waarvan zij de toepassing beoogt te realiseren, werd de formulering van deze voorwaarde dichter bij die van de conventie van Straatsburg gebracht). De regels inzake verbeurdverklaring zijn in het Belgisch recht ruim opgevat. De in het buitenland uitgesproken beslissingen tot verbeurdverklaring beantwoorden in het merendeel

convention de Strasbourg. Il s'agit d'une clause générale de sauvegarde des droits de la personne condamnée, conformément à l'article 6 de la convention européenne de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales. De manière plus spécifique, cette disposition vise à permettre le refus de l'exécution en cas de condamnation par défaut, dans les cas où les droits minima de la défense n'ont pu être assurés à la personne poursuivie.

4) L'exécution ne sera pas accordée si la personne a déjà été jugée en Belgique pour les mêmes faits. Cette condition est tirée de l'article 18.1.e. de la convention de Strasbourg et de l'article 5.1.c. et 5.2. du traité Benelux. Il vise le respect du principe *ne bis in idem*. Dans la mesure où le principe *ne bis in idem* n'est consacré de façon générale par aucune loi interne, il a été jugé préférable de se référer à la notion de jugement antérieur pour le même fait.

5) La décision judiciaire qui prononce la confiscation, qu'il s'agisse du jugement de condamnation ou d'une décision judiciaire ultérieure à ce jugement, doit être définitive et exécutoire. Cette condition est tirée de l'article 18.4.e. de la convention de Strasbourg. La Belgique ne peut accorder sa collaboration pour l'exécution sur le territoire belge d'une condamnation qui ne peut être exécutée en vertu de l'ordre juridique dans lequel elle a été prononcée.

6) L'exécution ne sera pas accordée si la peine à exécuter est prescrite en vertu du droit belge. Cette condition est tirée de l'article 18.4.c. de la convention de Strasbourg. La Belgique ne peut accorder sa collaboration pour l'exécution sur le territoire belge d'une condamnation qui ne serait plus susceptible d'exécution en vertu du droit belge.

7) L'exécution ne sera accordée que si la confiscation vise des choses constituant des avantages patrimoniaux tirés d'infractions, au sens de l'article 42.3° du Code pénal. Cette condition est tirée de l'article 18.4.a. de la convention de Strasbourg (pour faire suite à l'avis du Conseil d'Etat relatif au risque de contrariété entre le libellé de la loi belge et celui des conventions dont elle vise à permettre l'application, la formulation de cette condition a été mise en concordance avec celle de la convention de Strasbourg). Les règles relatives à la confiscation sont assez larges en droit belge. Les confiscations prononcées à l'étranger répondront donc la plupart du temps à cette condition. Cependant, il est nécessaire de pouvoir refuser la coopération en ce qui concerne des décisions étrangères exorbitantes au regard du droit

van de gevallen dan ook aan deze voorwaarde. Het is evenwel noodzakelijk dat de samenwerking kan worden geweigerd wanneer het gaat om buitenlandse beslissingen die naar Belgisch recht duidelijk overdreven zijn, bijvoorbeeld wanneer, met uitzondering van de toepassing van artikel 5 (zie *infra*), het voorwerp waarvan de verbeurdverklaring is uitgesproken, in generlei verband staat, noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks, met het misdrijf dat tot de veroordeling aanleiding heeft gegeven, of nog wanneer de voorwerpen waarop de verbeurdverklaring betrekking heeft, niet in evenredige verhouding staan met het gepleegde misdrijf en met de daaruit verkregen opbrengsten ...

Art. 5

Dit artikel is erop gericht het specifieke geval te regelen van de tenuitvoerlegging van een beslissing houdende verbeurdverklaring inzake vermogensvoordelen verkregen uit een misdrijf, die is uitgesproken in een land waar het systeem van de « *value confiscation* » wordt toegepast (verbeurdverklaring in de vorm van een geldboete of van een schuldvordering, die geen betrekking heeft op nader omschreven voorwerpen), zulks met uitsluiting van het systeem van « *property confiscation* » (zoals dat onder meer het geval is in Groot-Brittannië dat overigens de Overeenkomst van Straatsburg reeds heeft geratificeerd).

In dit geval kan de voorwaarde bedoeld in artikel 3.7. van het ontwerp niet worden toegepast en bepaalt artikel 5 de voorwaarden waaronder die beslissing ten uitvoer kan worden gelegd. Die voorwaarden komen overeen met de regeling bepaald in artikel 43*bis* van het Strafwetboek.

Het geldbedrag waarop de verbeurdverklaring betrekking heeft, kan niet hoger zijn dan de geraamde waarde van de vermogensvoordelen verkregen uit het misdrijf. Die vermogensvoordelen mogen niet worden teruggevonden in het vermogen van de veroordeelde. Indien de rechter vaststelt dat die voordelen zich in het vermogen van de veroordeelde bevinden, zal hij die voorwerpen verbeurd laten verklaren.

Tenslotte moet worden gesteld dat een dergelijke vorm van samenwerking, die afwijkt van de normale Belgische rechtsbeginselen inzake verbeurdverklaring, slechts zal worden verleend indien zulks absoluut noodzakelijk is : zij zal derhalve worden geweigerd indien zich op het grondgebied van de Staat die de veroordeling heeft uitgesproken goederen bevinden waarop die Staat zijn schuldvordering kan innen.

Art. 6

Dit artikel voorziet in de mogelijkheid van een gedeeltelijke tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring wanneer de verbeurdverklaring slechts ge-

belge, par exemple dans le cas où, en dehors de l'application de l'article 5 (voir *infra*), le bien dont la confiscation aura été prononcée n'aurait aucun lien, ni direct, ni indirect, avec l'infraction qui a donné lieu à la condamnation, ou dans le cas où les biens sur lesquels porte la confiscation seraient sans commune mesure avec l'infraction commise et avec les produits qui en auraient été tirés, ...

Art. 5

Cet article vise à rencontrer l'hypothèse spécifique de l'exécution d'une décision de confiscation, portant sur les avantages patrimoniaux tirés d'une infraction, prononcée par un pays qui applique le système de la « *value confiscation* » (confiscation prononcée sous forme d'amende ou de créance ne portant pas sur des biens déterminés), à l'exclusion du système de la « *property confiscation* » (comme c'est notamment le cas du Royaume Uni, qui a, il faut le noter, déjà ratifié la convention de Strasbourg).

Dans ce cas, la condition prévue par l'article 3.7. du projet ne peut s'appliquer et l'article 5 prévoit les conditions dans lesquelles cette décision pourra être exécutée. Ces conditions répondent au système prévu par l'article 43*bis* du Code pénal.

La somme sur laquelle porte la confiscation ne peut être supérieure à l'évaluation des avantages patrimoniaux tirés de l'infraction. Ces avantages patrimoniaux ne peuvent être trouvés dans le patrimoine du condamné. Si le juge constate que ces avantages se trouvent dans le patrimoine du condamné, il fera porter la confiscation sur ces biens.

Enfin, ce type de coopération, dérogatoire par rapport aux principes normaux de la confiscation en droit belge, ne sera accordée que si elle est strictement nécessaire : elle sera donc refusée s'il existe sur le territoire de l'Etat qui a prononcé la condamnation des biens sur lesquels celui-ci pourrait faire recouvrer sa créance.

Art. 6

Cet article prévoit, hors le cas de l'application de l'article 5, la possibilité d'une exécution partielle de la confiscation, dans le cas où la confiscation ne

deeltelijk beantwoordt aan de voorwaarde gesteld in artikel 3.7., zulks onverminderd de toepassing van artikel 5.

Art. 7

Dit artikel regelt de procedure die moet worden gevolgd ten einde de tenuitvoerlegging van de beslissing in België te bekomen. Het betreft hier een procedure tot uitvoerbaarverklaring, gevoerd voor de correctionele rechtbank. De rechter gaat na of de bij de wet bepaalde voorwaarden zijn vervuld. Hij moet niet oordelen over de grond van de zaak en is gebonden door de vaststellingen gedaan door de buitenlandse rechter.

Indien aan voornoemde voorwaarden is voldaan, maakt hij, na het openbaar ministerie en de veroordeelde persoon of zijn raadsman te hebben gehoord de buitenlandse beslissing uitvoerbaar. Wanneer de veroordeelde persoon zich in hechtenis bevindt en zijn tijdelijke overbrenging, overeenkomstig artikel 11 van het Europees Verdrag betreffende wederzijdse rechtshulp in strafzaken dd. 20 april 1959, niet heeft plaatsgevonden, bepaalt de wet dat betrokkene kan worden gehoord door middel van een ambtelijke opdracht (voor een dergelijke oplossing is ook gekozen in artikel 7 van de Franse wet van 14 november 1990 betreffende de aanpassing van de Franse wetgeving aan de bepalingen van artikel 5 van het Verdrag van de Verenigde Naties tegen de sluikhandel in verdovende middelen en psychotrope stoffen, gedaan te Wenen op 20 december 1988).

Tegen die beslissing kan geen beroep worden ingesteld, tenzij een beroep in Cassatie. De uitvoerbaarverklaring heeft immers geen betrekking op de feiten die aanleiding hebben gegeven tot de buitenlandse beslissing maar alleen op de gevolgen van die beslissing in de Belgische rechtsorde. Het komt derhalve uitsluitend aan het Hof van Cassatie toe om de door de correctionele rechtbank gegeven beslissing te controleren.

Voor een dergelijke oplossing is met betrekking tot de verbeurdverklaring overigens ook gekozen in artikel 46 van het Benelux-verdrag.

Art. 8

Dit artikel omschrijft de gevolgen van de beslissing houdende uitvoerbaarverklaring : de buitenlandse beslissing tot verbeurdverklaring wordt gelijkgesteld met de verbeurdverklaring naar aanleiding van een veroordeling, uitgesproken overeenkomstig de artikelen 42, 43 en 43bis van het Strafwetboek.

*
* *

répond que partiellement à la condition de l'article 3.7.

Art. 7

Cet article règle la procédure à suivre pour obtenir l'exécution de la décision en Belgique. Il s'agit d'une procédure d'exequatur, devant le tribunal correctionnel. Le juge vérifie que les conditions prévues par la loi sont réunies. Il n'a pas à juger du fond de l'affaire et il est lié par les constatations faites par le juge étranger.

Si les conditions sont réunies, il rend la décision étrangère exécutoire, après avoir entendu le ministère public et la personne condamnée ou son conseil. Si la personne condamnée est en détention et que son transfèrement temporaire n'est pas effectué, conformément à ce que prévoit la convention européenne d'entraide judiciaire en matière pénale du 20 avril 1959, en son article 11, la loi prévoit qu'elle puisse être entendue par le biais d'une commission rogatoire (une telle solution est retenue dans la loi française du 14 novembre 1990 portant adaptation de la législation française aux dispositions de l'article 5 de la convention des Nations Unies contre le trafic illicite de stupéfiants et de substances psychotropes, faite à Vienne le 20 décembre 1988, article 7).

La décision n'est pas susceptible d'appel, mais seulement d'un pourvoi en cassation. En effet, l'exequatur ne porte pas sur les faits qui sont à la base de la décision étrangère mais seulement sur les conséquences de cette décision dans l'ordre juridique belge. Il appartient donc exclusivement à la Cour de Cassation de contrôler la décision rendue par le tribunal correctionnel.

C'est d'ailleurs la solution retenue par le traité Benelux, en son article 46, pour ce qui est de la confiscation.

Art. 8

Cet article indique les effets de la décision d'exequatur : la confiscation étrangère est assimilée à une confiscation résultant d'une condamnation prononcée conformément aux articles 42, 43 et 43bis du Code pénal.

*
* *

Het derde hoofdstuk heeft inzonderheid betrekking op de tenuitvoerlegging van buitenlandse verzoeken tot inbeslagneming. Het is onderverdeeld in twee afdelingen, waarbij de eerste afdeling de voorwaarden bevat waaraan de tenuitvoerlegging van dergelijke verzoeken is onderworpen en de tweede afdeling de procedure ter zake regelt.

In dit hoofdstuk gaat het niet alleen om inbeslagneming maar eveneens om voorlopige maatregelen. Daarmee worden andere maatregelen van dwingende aard bedoeld die kunnen worden genomen ten aanzien van het vermogen van een persoon betrokken bij een gerechtelijke procedure en die in het Belgisch recht onder de algemene benaming « inbeslagneming » worden gerangschikt, maar die in het recht van andere Staten kunnen voorkomen onder de benaming « bevroezing », « blokkering », « inbewaaringstelling », ...

Art. 9

Artikel 9 omschrijft de voorwaarden waaraan de verzoeken tot het nemen van voorlopige maatregelen of tot inbeslagneming met het oog op verbeurdverklaring ingediend door buitenlandse autoriteiten moeten voldoen om in België ten uitvoer te worden gelegd.

1) Het verzoek moet uitgaan van een gerechtelijke overheid. Die voorwaarde is overgenomen uit artikel 18.3. van de Overeenkomst van Straatsburg (ten einde gevolg te geven aan het advies van de Raad van State met betrekking tot het risico van tegenstrijdigheid tussen de tekst van de Belgische wet en die van de verdragen waarvan zij de toepassing beoogt te realiseren, werd de formulering van deze voorwaarde dichter bij die van de conventie van Straatsburg gebracht). Het voorzien in een dergelijke voorwaarde sluit uit dat de samenwerking wordt verleend in het kader van verzoeken die niet uitgaan van rechterlijke maar van administratieve autoriteiten.

2) Het feit waarop het verzoek betrekking heeft, moet volgens het Belgisch recht alsook volgens het recht van de vreemde Staat een delict vormen. Het gaat hier om het beginsel van de dubbele tenlastelegging. Deze voorwaarde is overgenomen uit artikel 18.1.f. van het Verdrag van Straatsburg.

3) De tenuitvoerlegging wordt niet toegestaan wanneer de persoon waarop het verzoek betrekking heeft in België voor het zelfde delict nog niet is gevonnisd. Deze voorwaarde is gegrond op die van artikel 18.1.e. van de overeenkomst van Straatsburg. Zij beoogt de eerbiediging van het principe *ne bis in idem*. In de mate dat dit beginsel niet op algemene wijze geconsacreerd wordt in enige interne wet, werd het wenselijker geacht te verwijzen naar de notie van een vroeger vonnis voor hetzelfde feit.

Le troisième chapitre vise plus particulièrement l'exécution des demandes étrangères de saisie. Il est divisé en deux sections, la première contenant les conditions auxquelles est subordonnée l'exécution de telles demandes, la seconde réglant la procédure.

Il est question dans ce chapitre non seulement de saisies, mais également de mesures provisoires. On entend par là d'autres mesures coercitives à l'égard du patrimoine d'une personne concernée par une procédure judiciaire, qui tombent en droit belge sous l'appellation générique de « saisie » mais qui peuvent apparaître dans le droit d'autres Etats sous le nom de « gel », « blocage », « mise sous séquestre », ...

Art. 9

L'article 9 énonce les conditions auxquelles doivent répondre les demandes de mesures provisoires ou de saisie, aux fins de confiscation, émanant d'autorités étrangères, pour être exécutées en Belgique.

1) La demande doit émaner d'une autorité judiciaire. Cette condition est tirée de l'article 18.3 de la Convention de Strasbourg (pour faire suite à l'avis du Conseil d'Etat relatif au risque de contrariété entre le libellé de la loi belge et celui des conventions dont elle vise à permettre l'application, la formulation de cette condition a été rapprochée de celle de la convention de Strasbourg). Cette condition exclut la coopération à l'égard de demandes qui n'émaneraient pas d'autorités judiciaires mais d'autorités administratives.

2) Le fait qui est à la base de la demande doit constituer une infraction au regard du droit étranger comme du droit belge. C'est le principe de la double incrimination. Cette condition est tirée de l'article 18.1.f. de la Convention de Strasbourg.

3) L'exécution ne sera accordée que si la personne visée par la demande n'a pas été jugée pour les mêmes faits en Belgique. Cette condition est tirée de l'article 18.1.e. de la Convention de Strasbourg. Elle vise le respect du principe *ne bis in idem*. Dans la mesure où ce principe n'est consacré de façon générale par aucune loi interne, il a été jugé préférable de se référer à la notion de jugement antérieur pour le même fait.

4) De tenuitvoerlegging wordt slechts toegestaan indien de maatregel waarom wordt verzocht door de Belgische rechterlijke autoriteiten onder analoge omstandigheden kan worden genomen. Deze voorwaarde is overgenomen uit artikel 18.2 van de overeenkomst van Straatsburg (teneinde gevolg te geven aan het advies van de Raad van State met betrekking tot het risico van tegenstrijdigheid tussen de tekst van de Belgische wet en die van de verdragen waarvan zij de toepassing beoogt te realiseren, werd de formulering van deze voorwaarde dichter bij die van de conventie van Straatsburg gebracht). Zij vormt het equivalent van de voorwaarde bepaald in artikel 3.7. van het ontwerp met betrekking tot de tenuitvoerlegging van verbeurdverklaringen. Het zou immers niet logisch zijn dat de Belgische rechterlijke autoriteiten op het Belgisch grondgebied een dwangmaatregel moeten toepassen met betrekking tot gevallen waarin zij zelf in het kader van louter nationale procedures dergelijke maatregelen niet ten uitvoer zouden kunnen leggen.

Art. 10

Dit artikel regelt de procedure die moet worden gevolgd om in België de tenuitvoerlegging te bekomen van een voorlopige maatregel waarom is verzocht door een buitenlandse autoriteit. Deze procedure komt overeen met die bepaald in artikel 11 van de wet op de uitleveringen met betrekking tot de tenuitvoerlegging van ambtelijke opdrachten met het oog op de uitvoering van huiszoeken en inbeslagnemingen : de raadkamer van de rechtbank van eerste aanleg van de plaats waar de goederen waarop de gevraagde maatregel betrekking heeft, zijn gevestigd, moet de voorlopige maatregel uitvoerbaar maken. Deze kamer moet uitspraak doen in vijf dagen na ontvangst van het verzoek. Zij gaat na of de voorwaarden vereist voor de tenuitvoerlegging zijn vervuld.

Art. 11

Dit artikel bepaalt dat in spoedeisende gevallen de voorlopige maatregelen die onverwijld ten uitvoer moeten worden gelegd, worden genomen op beschikking van de onderzoeksrechter van de plaats waar de betrokken goederen gevestigd zijn. Die maatregelen worden evenwel slechts gehandhaafd indien zij binnen vijf dagen door de raadkamer worden bevestigd, zulks overeenkomstig het bepaalde in artikel 10.

Dit artikel strekt ertoe te beletten dat de spoedprocedure uitsluitend wordt aangewend om te voorkomen dat de raadkamer nagaat of de voorwaarden vereist voor de samenwerking zijn vervuld.

*
* *

4) L'exécution ne sera accordée que pour autant que la mesure sollicitée puisse être prise par les autorités judiciaires belges dans des circonstances analogues. Cette condition est tirée de l'article 18.2 de la Convention de Strasbourg (pour faire suite à l'avis du Conseil d'Etat relatif au risque de contrariété entre le libellé de la loi belge et celui des conventions dont elle vise à permettre l'application, la formulation de cette condition a été rapprochée de celle de la convention de Strasbourg). Elle constitue l'équivalent de la condition prévue à l'article 3.7. du projet en ce qui concerne l'exécution des confiscations. Il ne serait en effet pas normal que les autorités judiciaires belges soient appelées à mettre en oeuvre une mesure coercitive sur le territoire belge dans des cas où elles ne pourraient pas avoir recours à de telles mesures dans le cadre de procédures purement nationales.

Art. 10

Cet article règle la procédure à suivre pour obtenir l'exécution en Belgique d'une mesure provisoire demandée par une autorité étrangère. Cette procédure est conforme à celle prévue par l'article 11 de la loi sur les extraditions en ce qui concerne l'exécution de commissions rogatoires aux fins de perquisitions et saisies : c'est la chambre du conseil du tribunal du lieu où sont situés les biens visés par la mesure demandée qui rend la mesure exécutoire. Elle statue dans les 5 jours de la demande. Elle contrôle que les conditions prévues pour l'exécution sont bien réunies.

Art. 11

Cet article prévoit qu'en cas d'urgence, les mesures provisoires dont l'exécution immédiate s'avère nécessaire sont prises sur l'ordonnance du juge d'instruction du lieu où sont situés les biens visés. L'ordonnance ne sera toutefois maintenue que si elle est confirmée dans les cinq jours par la chambre du conseil, conformément à ce qui est prévu à l'article 10.

On veut éviter par là que la procédure d'urgence soit utilisée pour le seul motif d'éviter le contrôle des conditions de la coopération par la chambre du conseil.

*
* *

Het vierde hoofdstuk bevat een aantal wijzigingsbepalingen die ertoe strekken de nationale bepalingen betreffende de verbeurdverklaringen en de inbeslagnemingen aan te passen aan de vereisten van de internationale samenwerking ter zake. Dit hoofdstuk is onderverdeeld in twee afdelingen. De eerste afdeling heeft betrekking op de beslissingen tot verbeurdverklaring uitgesproken in België, de tweede afdeling betreft de voorlopige maatregelen die in België worden genomen.

Art. 12

Op grond van dit artikel wordt een artikel 43ter ingevoegd in het Strafwetboek ten einde aan de rechter uitdrukkelijk de mogelijkheid te bieden de verbeurdverklaring van de zaken bedoeld in artikel 42 eveneens uit te spreken wanneer die zaken zich buiten het grondgebied van de Belgische Staat bevinden.

In zoverre België partij wordt bij overeenkomsten die voorzien in internationale gerechtelijke samenwerking op het stuk van de tenuitvoerlegging van verbeurdverklaringen, kan de Belgische rechter met reden de verbeurdverklaring uitspreken van goederen die zich buiten het Belgische grondgebied bevinden. Tot dusver stond niets in de weg van een dergelijke uitspraak, maar zulks werd ook niet uitdrukkelijk toegestaan, terwijl een dergelijke vorm van verbeurdverklaring zou strijdig zou zijn geweest met het territorialiteitsbeginsel dat over het algemeen in strafzaken wordt toegepast.

Het is derhalve wenselijk gebleken om de Belgische rechter uitdrukkelijk toe te staan de verbeurdverklaring uit te spreken van goederen die zich buiten het grondgebied van de Belgische Staat bevinden.

Art. 13 tot 15

Deze artikelen zijn op het stuk van de strafrechtelijke procedure de tegenhanger van artikel 12. Zij vormen de aanvulling van de artikelen 165, 197 en 376 van het Wetboek van Strafvordering door te bepalen dat indien de rechter of het Hof de verbeurdverklaring heeft uitgesproken van goederen die zich buiten het grondgebied van de Belgische Staat bevinden, het openbaar ministerie daarvan de Minister van Justitie in kennis moet stellen en hem het strafdossier moet toezenden, ten einde hem de mogelijkheid te bieden een verzoek tot tenuitvoerlegging in te dienen bij de staat op wiens grondgebied voornoemde goederen zich bevinden.

Art. 16

Op grond van deze bepaling wordt een artikel 35bis ingevoegd in het Wetboek van Strafvor-

Le quatrième chapitre contient une série de dispositions modificatives destinées à adapter les dispositions internes relatives aux confiscations et aux saisies à ce qu'exige la coopération internationale en la matière. Ce chapitre est divisé en deux sections, la première étant relative aux décisions de confiscation prononcées en Belgique, la seconde aux mesures provisoires prises en Belgique.

Art. 12

Cet article insère un article 43ter dans le Code pénal pour permettre explicitement au juge de prononcer la confiscation de choses visées à l'article 42 également lorsque ces choses se trouvent hors du territoire de la Belgique.

Dans la mesure où la Belgique devient partie à des conventions qui prévoient la coopération judiciaire internationale en ce qui concerne l'exécution des confiscations, le juge belge pourra avec raison prononcer la confiscation de biens se trouvant hors du territoire belge. Jusqu'à présent, rien ne s'opposait à ce qu'il prononce une telle confiscation, mais rien ne le permettait explicitement, alors qu'une telle confiscation serait allée à l'encontre du principe de territorialité généralement applicable en matière pénale.

Il a par conséquent semblé souhaitable d'autoriser désormais explicitement le juge belge à prononcer la confiscation de biens se trouvant hors du territoire de la Belgique.

Art. 13 à 15

Ces articles constituent le pendant de l'article 12, sur le plan de la procédure pénale. Ils complètent les articles 165, 197 et 376 du Code d'instruction criminelle, en prévoyant que, lorsque le juge ou la Cour aura prononcé la confiscation de biens se trouvant hors du territoire de la Belgique, le ministère public est tenu d'en aviser le Ministre de la Justice, en lui transmettant le dossier répressif, afin de permettre à celui-ci de formuler une demande d'exécution à l'Etat sur le territoire duquel se trouvent les biens.

Art. 16

Cette disposition insère un article 35bis dans le Code d'instruction criminelle, destiné à permettre

ring dat erop is gericht om aan de Procureur des Konings uitdrukkelijk de mogelijkheid te bieden in het kader van de uitvoering van de opdrachten waarmee hij wordt belast, naast alles wat schijnt gediend te hebben of bestemd te zijn geweest om de misdaad of het wanbedrijf te plegen, alsook alles wat er uit schijnt voortgekomen te zijn en alles wat dienen kan om de waarheid aan de dag te brengen, wat thans is bepaald in artikel 35 van het Wetboek van Strafvordering, eveneens alles in beslag te nemen wat een vermogensvoordeel verkregen uit het delict schijnt te vormen.

De wet van 17 juli 1990 heeft immers een 3° ingevoegd in artikel 42 van het Strafwetboek, waardoor het mogelijk wordt vermogensvoordelen verkregen uit een misdrijf verbeurd te verklaren, zonder evenwel artikel 35 van het Wetboek van Strafvordering dienovereenkomstig te wijzigen. Het is derhalve van belang het recht ter zake in overeenstemming te brengen met de praktische behoeften. Deze nieuwe bepaling zal uitermate belangrijk zijn om de samenwerking mogelijk te maken waarin is voorzien door de overeenkomsten die door België ter zake moeten worden geratificeerd.

Art. 17

Op grond van dit artikel wordt een artikel 35ter betreffende het bewarend beslag op onroerend goed ingevoegd in het Wetboek van Strafvordering.

Dit nieuwe artikel 35ter biedt aan de procureur des Konings in het kader van de vervulling van de hem toekomende taken de mogelijkheid om een bewarend beslag op onroerend goed te bevelen volgens vergelijkbare modaliteiten als die bepaald in het Gerichtlich Wetboek.

Gelet op de gevolgen die dergelijke maatregelen kunnen meebrengen voor het vermogen van de betrokken personen, was het met betrekking tot het probleem van het bewaren van onroerend goed van belang in de wet een bepaling op te nemen die een duidelijke omschrijving bevat van de procedure die in dat geval moet worden gevolgd. Rekening houdend met de spoed waarmee dergelijke maatregelen moeten worden bevolen, is er voor gekozen om terzake de procureur des Konings een rechtstreekse bevoegdheid te verlenen.

Art. 18

Dit artikel wijzigt artikel 89 van het wetboek van strafvordering over de bevoegdheden van de onderzoeksrechter, met de bedoeling hem dezelfde nieuwe bevoegdheden te geven als de procureur des Konings, inzake de inbeslagneming van alles wat een vermo-

explicitement au procureur du Roi, dans le cadre de l'accomplissement des missions qui lui incombent, de saisir également, outre tout ce qui paraîtra avoir servi ou avoir été destiné à commettre le crime ou le délit, ainsi que tout ce qui paraîtra en avoir été le produit et tout ce qui pourra servir à la manifestation de la vérité — ce qui est prévu actuellement par l'article 35 du Code d'instruction criminelle —, tout ce qui paraît constituer un avantage patrimonial tiré de l'infraction.

La loi du 17 juillet 1990 a en effet inséré un 3° à l'article 42 du Code pénal, permettant la confiscation des avantages patrimoniaux tirés de l'infraction, sans avoir par contre modifié l'article 35 du Code d'instruction criminelle en conséquence. Il importe donc de mettre le droit sur ce point en conformité avec les besoins de la pratique. Cette nouvelle disposition sera fort importante pour permettre la coopération prévue par les conventions à ratifier par la Belgique en la matière.

Art. 17

Cet article insère un article 35ter dans le Code d'instruction criminelle, relatif aux saisies immobilières conservatoires.

Ce nouvel article 35ter organise la possibilité pour le procureur du Roi, dans le cadre de l'accomplissement des missions qui lui incombent, de faire procéder à une saisie immobilière conservatoire, selon des modalités analogues à celles prévues par le Code judiciaire pour le juge des saisies.

Il était important, en ce qui concerne la question des saisies immobilières conservatoires, compte tenu des conséquences que peuvent avoir de telles mesures sur le patrimoine des personnes concernées, d'inscrire dans la loi une disposition contenant une indication claire de la procédure à suivre dans cette hypothèse. On a choisi de donner en cette matière un pouvoir direct au procureur du Roi, compte tenu du contexte d'urgence dans lequel de telles mesures doivent être ordonnées.

Art. 18

Cet article modifie l'article 89 du Code d'instruction criminelle, relatif aux pouvoirs du juge d'instruction, en vue de donner à ce dernier les mêmes pouvoirs nouveaux qu'au procureur du Roi, en ce qui concerne la saisie de tout ce qui paraît constituer un

gensvoordeel voortspruitend uit het misdrijf schijnt te vormen, evenals inzake het bewarend beslag op onroerend goed.

*
* *

Dit zijn, Dames en Heren, de beschouwingen die bij dit ontwerp van wet kunnen worden gemaakt.

De Minister van Justitie,

S. DE CLERCK

avantage patrimonial tiré de l'infraction ainsi que la saisie immobilière conservatoire.

*
* *

Telles étaient, Mesdames et Messieurs, les considérations qu'appelait le présent projet de loi.

Le Ministre de la Justice,

S. DE CLERCK

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, op 30 oktober 1995 door de minister van Justitie verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet « betreffende de internationale samenwerking inzake de tenuitvoerlegging van inbeslagnemingen en verbeurdverklaringen », heeft op 15 januari 1996 het volgend advies gegeven :

1. Volgens de aan de Raad van State gerichte brief waarin om advies wordt gevraagd en volgens de uitleg die door de gemachtigde ambtenaar is verschaft, heeft de aanvraag om het advies van de afdeling wetgeving betrekking op artikel 1 van het voorontwerp van wet, naar luid waarvan « deze wet ... een aangelegenheid (regelt) zoals bepaald in artikel 78 van de Grondwet ». Bij deze precisering zit, volgens de stellers van het ontwerp, de bedoeling voor om het voorontwerp van wet waarover de Raad van State al een advies had gegeven op 12 juli 1993 (advies L. 22.491/2), aan te passen aan de nieuwe wetgevingsprocedure. Dat eerste advies, waarnaar verwezen wordt, is niet uitgegeven, zodat het in de parlementaire bescheiden overgenomen zal moeten worden naast het tweede; willen het advies van 12 juli 1993 en de commentaar die erop wordt geleverd in de memorie van toelichting bij het onderhavige ontwerp betrekkelijk zijn, dan moet ook de oorspronkelijke tekst van het voorontwerp van wet dat aanvankelijk om advies aan de Raad van State was voorgelegd, deel uitmaken van de stukken die aan het Parlement worden bezorgd.

2. Alleen voor de artikelen 7, 10 en 11 behoort de procedure van het volledige bicameralisme te worden gevolgd, omdat zij een nieuwe bevoegdheid geven aan de correctionele rechtbank, de raadkamer of de onderzoeksrechter.

Artikel 1 dient bijgevolg als volgt te worden gesteld :

« Artikel 1. — De artikelen 7, 10 en 11 regelen een aangelegenheid zoals bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

De overige artikelen van het ontwerp regelen een aangelegenheid zoals bedoeld in artikel 78 van de Grondwet. »

De kamer was samengesteld uit

HH. :

J.-J. STRYCKMANS, *kamervoorzitter*;

Y. BOUCQUEY,
Y. KREINS, *staatsraden*;

J. DE GAVRE,
P. GOTHOT, *assessoren van de afdeling wetgeving*;

Mevr. :

J. GIELISSEN, *griffier*.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de heer J.-J. STRYCKMANS.

Het verslag werd uitgebracht door de heer J. REGNIER, eerste auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de heer M. BAUWENS, adjunct-referendaris.

De Griffier,

J. GIELISSEN

De Voorzitter,

J.-J. STRYCKMANS

AVIS DU CONSEIL D'ETAT

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le ministre de la Justice, le 30 octobre 1995, d'une demande d'avis sur un projet de loi « sur la coopération internationale en ce qui concerne l'exécution de saisies et de confiscation », a donné le 15 janvier 1996 l'avis suivant :

1. Selon la lettre de demande d'avis adressée au Conseil d'Etat et les précisions fournies par le fonctionnaire délégué, la consultation de la section de législation porte sur l'article 1er de l'avant-projet de loi aux termes duquel « la présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution ». Cette précision tend, aux yeux des auteurs du projet, à adapter à la nouvelle procédure législative, l'avant-projet de loi sur lequel le Conseil d'Etat avait déjà donné un avis le 12 juillet 1993 (avis L. 22.491/2). Ce premier avis, auquel il est fait référence, étant demeuré inédit, devra être reproduit dans les documents parlementaires au côté du second; pour que l'avis du 12 juillet 1993 et le commentaire qu'en fait l'exposé des motifs du projet présentement examiné, soient compréhensibles, le texte originel de l'avant-projet de loi soumis initialement à l'avis du Conseil d'Etat devrait, lui aussi, figurer parmi les documents transmis au Parlement.

2. Seuls les articles 7, 10 et 11 sont soumis à la procédure bicamérale parfaite parce qu'ils accordent une compétence nouvelle soit au tribunal correctionnel, soit à la chambre du conseil, soit au juge d'instruction.

Dès lors, l'article 1er doit être rédigé de la manière suivante :

« Article 1er. — Les articles 7, 10 et 11 règlent une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Les autres articles du projet règlent une matière visée à l'article 78 de la Constitution. »

La chambre était composée de

MM. :

J.-J. STRYCKMANS, *président de chambre*;

Y. BOUCQUEY,
Y. KREINS, *conseillers d'Etat*;

J. DE GAVRE,
P. GOTHOT, *assesseurs de la section de législation*;

Mme :

J. GIELISSEN, *greffier*.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. J.-J. STRYCKMANS.

Le rapport a été présenté par M. J. REGNIER, premier auditeur. La note du Bureau de coordination a été rédigée et exposée par M. M. BAUWENS, référendaire adjoint.

Le Greffier,

J. GIELISSEN

Le Président,

J.-J. STRYCKMANS

VOORONTWERP VAN WET

onderworpen aan het advies van de Raad van State

Voorontwerp van wet betreffende de internationale samenwerking inzake de tenuitvoerlegging van inbeslagnemingen en verbeurdverklaringen

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid zoals bepaald in artikel 78 van de Grondwet.

HOOFDSTUK 1

Algemene beginselen van de samenwerking

Art. 2

De verzoeken tot tenuitvoerlegging in België van voorlopige maatregelen, inbeslagnemingen en beslissingen tot verbeurdverklaring uitgesproken in een vreemde Staat worden in België uitgevoerd bij toepassing van de verdragen en overeenkomsten die te dien einde tussen België en de betrokken Staten onder beding van wederkerigheid zijn gesloten, en wel onder de voorwaarden en volgens de procedures bepaald in deze wet.

Art. 3

§ 1. Het verzoek wordt in geen geval ten uitvoer gelegd :

1° indien zulks de soevereiniteit, de veiligheid, de openbare orde of andere wezenlijke belangen van België zou kunnen schaden;

2° indien redelijke gronden bestaan om te geloven dat het verzoek is ingegeven door overwegingen in verband met ras, godsdienst, nationaliteit of politieke overtuiging;

3° indien het strafbaar feit waarop het verzoek betrekking heeft, een politiek misdrijf is.

§ 2. De beslissing over de tenuitvoerlegging van de maatregelen bedoeld in het verzoek, wordt uitgesteld, indien deze maatregelen opsporingen of vervolgingen door de Belgische overheden zouden kunnen schaden.

AVANT-PROJET DE LOI

soumis à l'avis du Conseil d'Etat

Avant-projet de loi sur la coopération internationale en ce qui concerne l'exécution de saisies et de confiscations

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

CHAPITRE 1er

Principes généraux de la coopération

Art. 2

Les demandes tendant à l'exécution en Belgique de mesures provisoires, de saisies et de décisions de confiscation prononcées dans un Etat étranger seront exécutées en Belgique, en application des traités et conventions conclus à cette fin sur la base de la réciprocité entre la Belgique et les Etats concernés, sous les conditions et selon les procédures prévues dans la présente loi.

Art. 3

§ 1er. L'exécution de la demande ne sera en aucun cas accordée :

1° si elle risque de porter atteinte à la souveraineté, à la sécurité, à l'ordre public ou à d'autres intérêts essentiels de la Belgique;

2° s'il existe des raisons sérieuses de croire que la demande est fondée sur des considérations de race, de religion, de nationalité ou d'opinion politique;

3° si l'infraction qui est à la base de la demande est une infraction politique.

§ 2. Il sera sursis à la décision sur l'exécution des mesures visées par la demande, si celles-ci risquent de porter préjudice à des recherches ou des poursuites menées par les autorités belges.

HOOFDSTUK 2

Tenuitvoerlegging van buitenlandse beslissingen tot verbeurdverklaring**Afdeling 1***Voorwaarden op het stuk van de tenuitvoerlegging***Art. 4**

Een beslissing tot verbeurdverklaring uitgesproken door de rechterlijke autoriteiten van een vreemde Staat wordt in België ten uitvoer gelegd indien aan de volgende voorwaarden is voldaan :

1° de beslissing moet gegrond zijn op een vonnis van veroordeling van de betrokken persoon;

2° het feit dat aan de beslissing ten grondslag ligt, moet ook volgens de Belgische wetgeving een strafbaar feit vormen;

3° het vonnis van veroordeling moet gegeven zijn met inachtneming van de rechten van de verdediging;

4° de betrokken persoon mag in België voor hetzelfde feit niet reeds zijn gevonnist;

5° het vonnis van veroordeling alsook de beslissing van verbeurdverklaring die eventueel na een afzonderlijke procedure is gegeven, moeten definitief en uitvoerbaar zijn;

6° de straf mag volgens de Belgische wetgeving niet zijn verjaard;

7° de zaken waarop de verbeurdverklaring betrekking heeft vormen vermogensvoordelen die rechtstreeks uit het misdrijf verkregen zijn, goederen en waarden die in de plaats ervan zijn gesteld of inkomsten uit de belegde voordelen, in de zin van artikel 42, 3° van het Strafwetboek.

Art. 5

Indien de verbeurdverklaring waarvan de tenuitvoerlegging wordt gevraagd, bestaat in de verplichting een geldbedrag te betalen dat overeenkomt met de waarde van de zaken bedoeld in artikel 42, 3°, van het Strafwetboek, wordt het verzoek, in afwijking van artikel 4, 7°, ten uitvoer gelegd op voorwaarde dat :

1° het geldbedrag waarop de verbeurdverklaring betrekking heeft, niet hoger is dan de geldwaarde van de zaken, geraamd overeenkomstig artikel 43bis van het Strafwetboek;

2° voornoemde zaken niet kunnen worden teruggevonden en op het grondgebied van de verzoekende Staat geen goederen bestaan, waarop deze zijn schuldvordering kan innen.

Art. 6

Wanneer de tenuitvoerlegging wordt gevraagd van een verbeurdverklaring die slechts gedeeltelijk voldoet aan de voorwaarde gesteld in artikel 4, 7°, wordt dit verzoek, onverminderd de toepassing van artikel 5, gedeeltelijk uitgevoerd, te weten in de mate waarin aan voornoemde voorwaarde is voldaan.

CHAPITRE 2

L'exécution des décisions étrangères de confiscation**Section 1re***Conditions de l'exécution***Art. 4**

Une décision de confiscation prononcée par les autorités judiciaires d'un Etat étranger sera exécutée en Belgique si elle réunit les conditions suivantes :

1° qu'elle soit fondée sur un jugement portant condamnation de la personne à l'égard de laquelle elle est prononcée;

2° que le fait qui est à la base de la décision constitue également une infraction au regard de la loi belge;

3° que le jugement emportant condamnation ait été rendu dans le respect des droits de la défense;

4° que la personne n'ait pas été jugée en Belgique pour le même fait;

5° que le jugement emportant condamnation, de même que la décision de confiscation qui aurait été rendue à l'issue d'une procédure séparée, soient définitifs et exécutoires;

6° que la peine ne soit pas prescrite selon la loi belge;

7° que les choses sur lesquelles porte la confiscation constituent des avantages patrimoniaux tirés directement de l'infraction, des biens et valeurs qui leur ont été substitués ou des revenus de ces avantages investis, au sens de l'article 42, 3° du Code pénal.

Art. 5

Lorsque la confiscation dont l'exécution est demandée consiste dans l'obligation de payer une somme d'argent correspondant à la valeur des choses visées à l'article 42, 3° du Code pénal, celle-ci sera exécutée, par dérogation à l'article 4, 7° aux conditions suivantes :

1° que la somme d'argent sur laquelle porte la confiscation ne soit pas supérieure à l'évaluation monétaire de ces choses, conformément à l'article 43bis du Code pénal;

2° que ces choses ne puissent être trouvées et qu'il n'existe pas, sur le territoire de l'Etat requérant, de biens sur lesquels celui-ci pourrait faire recouvrer sa créance.

Art. 6

Sans préjudice de l'application de l'article 5, lorsque la confiscation dont l'exécution est demandée ne répond que partiellement à la condition prévue à l'article 4, 7°, la confiscation sera exécutée partiellement, dans la mesure seulement où elle répond à cette condition.

Afdeling 2*Procedure***Art. 7**

Wanneer de Belgische Staat wordt verzocht een beslissing tot verbeurdverklaring ten uitvoer te leggen, maakt de correctionele rechtbank van de plaats waar de goederen gelegen zijn en waarop de verbeurdverklaring betrekking heeft, die beslissing uitvoerbaar na het openbaar ministerie en de veroordeelde persoon, in voorkomend geval door middel van een ambtelijke opdracht, of zijn raadsman te hebben gehoord, en na te hebben gecontroleerd dat de voorwaarden bedoeld in artikel 4 zijn vervuld en de weigeringsgronden bedoeld in artikel 3 niet van toepassing zijn.

De rechtbank is gebonden aan de vaststelling van de feiten zoals die uitdrukkelijk of impliciet in de buitenlandse beslissing zijn uiteengezet.

Indien artikel 6 moet worden toegepast, maakt de rechtbank de buitenlandse beslissing slechts gedeeltelijk uitvoerbaar en vermeldt de zaken of, wanneer artikel 4 wordt toegepast, het geldbedrag waarop de verbeurdverklaring betrekking heeft.

Het openbaar ministerie en de veroordeelde persoon kunnen tegen de beslissing van de rechtbank voorziening in cassatie instellen.

Art. 8

De verbeurdverklaring die overeenkomstig de procedure bedoeld in artikel 7 in België uitvoerbaar is gemaakt, wordt gelijkgesteld met de verbeurdverklaring uitgesproken krachtens de artikelen 42, 43 en 43bis van het Strafwetboek.

HOOFDSTUK 3**Tenuitvoerlegging van buitenlandse verzoeken tot inbeslagneming****Afdeling 1***Voorwaarden op het stuk van de tenuitvoerlegging***Art. 9**

De verzoeken tot het nemen van voorlopige maatregelen of tot inbeslagneming met het oog op verbeurdverklaring ingediend door een vreemde Staat, worden in België ten uitvoer gelegd indien aan de volgende voorwaarden is voldaan :

- 1° het verzoek moet uitgaan van een rechterlijke overheid;
- 2° het feit waarop het verzoek betrekking heeft, moet volgens de Belgische wetgeving alsook volgens de wetgeving van de vreemde Staat een misdrijf vormen;
- 3° de persoon waarop het verzoek betrekking heeft, mag in België voor hetzelfde feit nog niet zijn gevonnisd;
- 4° de maatregel waarom wordt verzocht, moet door de Belgische rechterlijke autoriteiten, krachtens het Belgisch

Section 2*Procédure***Art. 7**

Lorsqu'une demande tendant à l'exécution d'une décision de confiscation est adressée à la Belgique, le tribunal correctionnel du lieu où sont situés les biens sur lesquels porte la confiscation rend cette décision exécutoire, après avoir entendu le ministère public et la personne condamnée le cas échéant par commission rogatoire, ou son conseil, et après avoir vérifié que les conditions prévues à l'article 4 sont réunies et que les causes de refus prévues à l'article 3 ne doivent pas être appliquées.

Le tribunal est lié par la constatation des faits, tels qu'ils ressortent explicitement ou implicitement de la décision étrangère.

S'il y a lieu d'appliquer l'article 6, le tribunal ne rend la décision étrangère que partiellement exécutoire et indique les choses ou, s'il est fait application de l'article 4, le montant de la somme d'argent sur lesquels portera la confiscation.

Le ministère public et la personne condamnée peuvent se pourvoir en cassation contre la décision du tribunal.

Art. 8

La confiscation qui a été rendue exécutoire en Belgique selon la procédure prévue à l'article 7 est assimilée à la confiscation prononcée conformément aux articles 42, 43 et 43bis du Code pénal.

CHAPITRE 3**L'exécution des demandes étrangères de saisie****Section 1re***Conditions de l'exécution***Art. 9**

Toute demande de mesure provisoire ou de saisie, aux fins de confiscation, adressée par un Etat étranger, sera exécutée en Belgique si elle réunit les conditions suivantes :

- 1° qu'elle émane d'une autorité judiciaire;
- 2° que le fait qui est à la base de la demande constitue une infraction au regard de la loi belge et de la loi étrangère;
- 3° que la personne visée par la demande n'ait pas été jugée en Belgique pour le même fait;
- 4° que la mesure sollicitée puisse être prise, en vertu du droit belge, par les autorités judiciaires belges à des fins de

recht, kunnen worden genomen, met het oog op opsporingen of vervolgingen, indien het om een analoge interne zaak ging.

Afdeling 2

Procédure

Art. 10

Wanneer de Belgische Staat wordt verzocht een voorlopige maatregel of een inbeslagneming ten uitvoer te leggen, maakt de raadkamer van de rechtbank van eerste aanleg van de plaats waar de goederen waarop het verzoek betrekking heeft, gelegen zijn, de voorlopige maatregel of de inbeslagneming uitvoerbaar na te hebben gecontroleerd dat de voorwaarden bedoeld in artikel 9 zijn vervuld en de weigeringsgronden bedoeld in artikel 3 niet van toepassing zijn.

De raadkamer doet uitspraak ten laatste vijf dagen nadat het verzoek bij haar is ingediend.

Art. 11

In spoedeisende gevallen worden de voorlopige maatregelen, die onverwijld ten uitvoer moeten worden gelegd, genomen op beschikking van de onderzoeksrechter van de plaats waar de betrokken goederen gelegen zijn.

Die maatregelen worden niet gehandhaafd indien zij binnen vijf dagen te rekenen van de beschikking niet worden bevestigd door de raadkamer, die uitspraak doet overeenkomstig het bepaalde in artikel 10.

HOOFDSTUK 4

Wijzigingsbepalingen

Afdeling 1

Beslissingen tot verbeurdverklaring uitgesproken in België

Art. 12

In het Strafwetboek wordt een artikel 43ter ingevoegd, luidend als volgt :

« Art. 43ter. — De bijzondere verbeurdverklaring die van toepassing is op de zaken bedoeld in artikel 42, kan eveneens worden uitgesproken wanneer die zaken zich buiten het grondgebied van de Belgische Staat bevinden. »

Art. 13

Artikel 165 van het Wetboek van Strafvordering wordt aangevuld met de volgende bepaling :

« Indien het vonnis van veroordeling de bijzondere verbeurdverklaring inhoudt van zaken die zich buiten het grondgebied van de Belgische Staat bevinden, stelt het openbaar ministerie daarvan de Minister van Justitie in kennis en zendt het hem een afschrift van het strafdossier toe. »

recherches ou de poursuites s'il s'agissait d'une affaire interne analogue.

Section 2

Procédure

Art. 10

Lorsqu'une demande tendant à l'exécution d'une mesure provisoire ou d'une saisie est adressée à la Belgique, la chambre du conseil du tribunal de première instance du lieu où sont situés les biens sur lesquels porte la demande rend la mesure provisoire ou la saisie exécutoire, après avoir vérifié que les conditions prévues à l'article 9 sont réunies et que les causes de refus prévues à l'article 3 ne doivent pas être appliquées.

La chambre du conseil statue au plus tard cinq jours après avoir été saisie de la demande.

Art. 11

En cas d'urgence, les mesures provisoires dont l'exécution immédiate s'avérerait nécessaire seront prises, sur l'ordonnance du juge d'instruction du lieu où sont situés les biens visés.

Ces mesures ne seront pas maintenues si, dans les cinq jours de l'ordonnance, elles ne sont pas confirmées par la chambre du conseil, statuant conformément à ce qui est prévu à l'article 10.

CHAPITRE 4

Dispositions modificatives

Section 1re

Les décisions de confiscation prononcées en Belgique

Art. 12

Un article 43ter, rédigé comme suit, est inséré dans le Code pénal :

« Art. 43ter. — La confiscation spéciale s'appliquant aux choses visées à l'article 42 pourra également être prononcée lorsque ces choses se trouvent hors du territoire de la Belgique. »

Art. 13

L'article 165 du Code d'instruction criminelle est complété comme suit :

« Lorsque le jugement de condamnation emporte la confiscation spéciale de choses se trouvant hors du territoire de la Belgique, le ministère public en avise le Ministre de la Justice et lui transmet copie du dossier répressif. »

Art. 14

Artikel 197 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld met de volgende bepaling :

« Indien het vonnis van veroordeling de bijzondere veroordverklaring inhoudt van zaken die zich buiten het grondgebied van de Belgische Staat bevinden, stelt het openbaar ministerie daarvan de Minister van Justitie in kennis en zendt het hem een afschrift van het strafdossier toe. »

Art. 15

Artikel 376 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld met de volgende bepaling :

« Indien het arrest van veroordeling de bijzondere veroordverklaring inhoudt van zaken die zich buiten het grondgebied van de Belgische Staat bevinden, stelt het openbaar ministerie daarvan de Minister van Justitie in kennis en zendt het hem een afschrift van het strafdossier toe. »

Afdeling 2

Voorlopige maatregelen genomen in België

Art. 16

In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 35bis ingevoegd, luidend als volgt :

« Art. 35bis. — De procureur des Konings neemt tevens alles in beslag wat een uit het misdrijf verkregen vermogensvoordeel vormt. »

Art. 17

In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 35ter ingevoegd, luidend als volgt :

« Art. 35ter. — Indien de zaken die het uit het delict verkregen vermogensvoordeel vormen, onroerende goederen zijn, wordt bewarend beslag op onroerend goed gedaan, zulks bij deurwaardersexploot dat aan de eigenaar wordt betekend en op straffe van nietigheid een afschrift van de vordering van de procureur des Konings, alsmede de verschillende vermeldingen bedoeld in de artikelen 1432 en 1568 van het Gerechtelijk Wetboek moet bevatten.

Het beslagexploot moet op de dag zelf van de betekening ter overschrijving worden aangeboden op het kantoor der hypotheeken van de plaats waar de goederen gelegen zijn. Als dagtekening van de overschrijving geldt de dag van afgifte van het exploot.

Het bewarend beslag op onroerend goed gedaan op vordering van de procureur des Konings heeft de gevolgen omschreven in de artikelen 1443 en 1444, het derde lid uitgezonderd, van het Gerechtelijk Wetboek.

Het bewarend beslag op onroerend goed geldt tot op het tijdstip van beëindiging van de strafprocedure. »

Art. 18

In artikel 89 van hetzelfde Wetboek worden tussen de cijfers « 35 » en « 36 » de cijfers « 35bis, 35ter » ingevoegd.

Art. 14

L'article 197 du même Code est complété comme suit :

« Lorsque le jugement de condamnation emporte la confiscation spéciale de choses se trouvant hors du territoire de la Belgique, le ministère public en avise le Ministre de la Justice et lui transmet copie du dossier répressif. »

Art. 15

L'article 376 du même Code est complété comme suit :

« Lorsque l'arrêt de condamnation emporte la confiscation spéciale de choses se trouvant hors du territoire de la Belgique, le ministère public en avise le Ministre de la Justice et lui transmet copie du dossier répressif. »

Section 2

Les mesures provisoires prises en Belgique

Art. 16

Un article 35bis, rédigé comme suit, est inséré dans ce même Code :

« Art. 35bis. — Le procureur du Roi se saisira également de tout ce qui paraîtra constituer un avantage patrimonial tiré de l'infraction. »

Art. 17

Un article 35ter, rédigé comme suit, est inséré dans ce même Code :

« Art. 35ter. — Lorsque les choses paraissant constituer un avantage patrimonial tiré d'une infraction sont des biens immeubles, la saisie immobilière conservatoire sera faite par exploit d'huissier signifié au propriétaire et contenant, à peine de nullité, la copie du réquisitoire du procureur du Roi, ainsi que les différentes mentions visées aux articles 1432 et 1568 du Code judiciaire.

L'exploit de saisie sera présenté à la transcription, le jour même de la signification, au bureau des hypothèques de la situation des biens. La transcription prendra date du jour de la remise de cet exploit.

La saisie immobilière conservatoire par le procureur du Roi a les effets prévus par les articles 1443 et 1444, à l'exception du troisième alinéa, du Code judiciaire.

La saisie immobilière conservatoire vaut jusqu'à l'aboutissement de la procédure pénale. »

Art. 18

Dans l'article 89 du même Code, les chiffres « 35bis, 35ter » sont insérés entre les chiffres « 35 » et « 36 ».

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, op 9 juni 1993 door de Vice-eerste Minister en Minister van Justitie verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet « betreffende de internationale samenwerking inzake de tenuitvoerlegging van inbeslagnemingen en verbeurdverklaringen », heeft op 12 juli 1993 het volgend advies gegeven :

ALGEMENE OPMERKING

De zin en de strekking van het geheel van de bepalingen van het ontwerp worden pas duidelijk binnen het kader van het bepaalde in artikel 1.

Dit artikel bepaalt immers dat « de voorwaarden en ... procedures bepaald in deze wet » door de Belgische autoriteiten, inzonderheid de gerechten, worden toegepast wanneer zij verzocht worden de tenuitvoerlegging toe te staan van beslissingen die in een vreemde Staat zijn uitgesproken, « bij toepassing van de verdragen en overeenkomsten die te dien einde tussen België » en de betrokken Staat waarin de betrokken beslissing haar oorsprong vindt « onder beding van wederkerigheid zijn gesloten ».

In de memorie van toelichting wordt de bedoeling van de stellers van de tekst bevestigd. Daarin staat immers te lezen : « beslissingen tot verbeurdverklaring die in een vreemde Staat zijn uitgesproken ... worden (in België) slechts ten uitvoer gelegd indien tussen België en voornoemde vreemde Staat een specifiek verdrag bestaat, gesloten op het wederkerigheidsbeginsel ».

Dit principiële standpunt brengt mede dat het bestaan van een verdrag dat tussen België en de Staat van oorsprong van de beslissing is gesloten, het onontbeerlijke voorafgaande vereiste is om de tenuitvoerlegging van de buitenlandse beslissing tot verbeurdverklaring te kunnen overwegen. Indien zulk verdrag niet bestaat, heeft een door een buitenlandse rechter uitgesproken verbeurdverklaring geen enkele bindende kracht in België en kan zij er niet ten uitvoer worden gelegd.

Het Belgische rechtsstelsel bevat dus geen enkele algemene regel inzake de tenuitvoerlegging van buitenlandse beslissingen tot verbeurdverklaring, met uitzondering dan van die negatieve regel die impliciet is vervat in artikel 1 van het ontwerp en waaraan wordt herinnerd in de memorie van toelichting, te weten dat België iedere tenuitvoerlegging afwijst tenzij het zich daartoe verbonden heeft op grond van een verdrag, gesloten met de Staat waar de beslissing is genomen.

Inzake de uitwerking, in België, van buitenlandse beslissingen tot verbeurdverklaring, net zoals van enige andere strafrechtelijke beslissing overigens, bestaat er daarom strikt genomen geen enkel « gemeen recht » en kan een zodanig recht niet bestaan, dat analoog is met het recht betreffende de tenuitvoerlegging van buitenlandse beslissingen in burgerlijke of handelszaken. Het onderhavige ontwerp beoogt niet een zodanig gemeen recht in te voeren; het kan niet beschouwd worden als een soort van equivalent in strafzaken van het bepaalde in artikel 570 van het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot burgerlijke en

AVIS DU CONSEIL D'ETAT

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Vice-premier Ministre et Ministre de la Justice, le 9 juin 1993, d'une demande d'avis sur un projet de loi « sur la coopération internationale en ce qui concerne l'exécution de saisies et de confiscations », a donné le 12 juillet 1993 l'avis suivant :

OBSERVATION GENERALE

L'ensemble des dispositions du projet ne trouve son sens et sa fonction qu'en se référant au cadre que fixe l'article 1er.

Ce texte précise en effet que « les conditions et ... les procédures prévues dans la présente loi » seront appliquées par les autorités belges — en particulier, les juridictions — lorsque celles-ci sont requises d'autoriser l'exécution de décisions prononcées dans un Etat étranger, « en application des traités et conventions conclus à cette fin sur la base de la réciprocité entre la Belgique » et l'Etat étranger dans lequel la décision en cause trouve son origine.

L'exposé des motifs confirme la volonté des auteurs du texte puisqu'on y lit que « les décisions de confiscation prononcées dans un Etat étranger ... ne seront exécutées (en Belgique) que s'il existe entre la Belgique et cet Etat étranger un traité spécifique conclu sur la base de la réciprocité ».

Il résulte de cette position de principe que l'existence d'un traité conclu entre la Belgique et l'Etat d'origine de la décision est le préalable indispensable pour que l'exécution de la décision étrangère de confiscation prononcée par un juge étranger est dépourvue de tout effet obligatoire en Belgique et ne peut y être exécutée.

Le système juridique belge ne comporte donc aucune règle générale concernant l'exécution des décisions étrangères de confiscation si ce n'est cette règle négative, implicite à l'article 1er du projet et rappelée par l'exposé de ses motifs, à savoir que la Belgique refuse toute exécution à moins de s'y être engagée par un traité conclu avec l'Etat dont émane la décision.

C'est pourquoi, concernant l'effet en Belgique des décisions étrangères de confiscation, comme d'ailleurs de toute autre décision en matière répressive, il n'existe et ne peut exister, à proprement parler, aucun « droit commun » analogue à celui qui est relatif à l'exécution des décisions étrangères en matière civile ou commerciale. Le présent projet n'entend pas établir un tel droit commun; il ne peut pas être tenu comme une sorte d'équivalent pour la matière pénale de ce qu'est pour les matières civiles et commerciales, l'article 570 du Code judiciaire lequel énonce les règles applicables par le tribunal belge sollicité d'autoriser l'exécu-

handelszaken, dat de regels bevat die een Belgische rechtbank moet toepassen wanneer zij verzocht wordt de tenuitvoerlegging toe te staan van een beslissing, gewezen in een vreemd land dat op dit punt geen enkel verdrag met België heeft gesloten.

De ontstentenis van enig gemeen recht inzake de in artikel 1 van het ontwerp wederom bevestigde uitvoerbaarverklaring van buitenlandse beschikkingen in strafzaken, doet de vraag rijzen omtrent het eigenlijke nut van dit ontwerp.

Indien België verzocht wordt een buitenlandse beslissing tot verbeurdverklaring ten uitvoer te leggen, moet men zich immers in de eerste plaats afvragen of er al dan niet een verdrag bestaat tussen België en het land van oorsprong van de beslissing. Indien het antwoord op die vraag ontkennend is — en er dus geen enkel verdrag bestaat —, moet iedere samenwerking worden afgewezen; indien het antwoord daarentegen bevestigend is — en er dus wel een verdrag bestaat —, moet het worden toegepast. Uitsluitend in laatstgenoemd geval is het mogelijk dat de Belgische autoriteiten gevolg moeten geven aan de gevraagde tenuitvoerlegging; zij moeten eraan gevolg geven indien de regels, die het betrokken verdrag noodzakelijkerwijs heeft voorgeschreven, hun zulks opleggen. Zoals kan worden vastgesteld bestaat er in deze redenering geen enkele ruimte voor de toepassing van algemene regels van gemeenrechtelijke aard, die een Belgische wet harerzijds eenzijdig zou hebben opgelegd met betrekking tot de voorwaarden waaraan een buitenlandse beslissing moet voldoen wil zij in België ten uitvoer kunnen worden gelegd. De geadieerde rechter past alleen de regels toe die de voorwaarden inzake uitvoerbaarverklaring voorschrijven welke in het verdrag worden gesteld.

De toepassing van een wet die zulke voorwaarden stelt zou er onvermijdelijk toe leiden dat de ene of de andere regel, opgenomen in het verdrag, toegevoegd wordt, wegvalt of gewijzigd wordt. Zodanige toevoegingen, weglatingen of wijzigingen zijn ontoelaatbaar. Wanneer er een verdrag bestaat, hebben de Belgische autoriteiten geen andere keus dan het toe te passen.

In artikel 1 van het ontwerp staat te lezen : « Beslissingen tot verbeurdverklaring ... worden in België uitgevoerd bij toepassing van de verdragen ..., en wel onder de voorwaarden ... bepaald in deze wet ». Deze bepaling bevat een tegenstrijdigheid : ofwel zijn die voorwaarden dezelfde als die welke worden gesteld in het verdrag, en in dat geval zijn ze overbodig, ofwel zijn ze verschillend, en in dat geval mogen ze niet worden toegepast.

Om dit dilemma op te lossen behoort te worden aangenomen dat de geadieerde rechter de bij de Belgische wet voorgeschreven regels pas zal toepassen nadat hij heeft nagegaan of elk ervan bestaanbaar is met het desbetreffende verdrag. Aldus zou de rechter een bijster delicate taak worden opgedragen in een zeer ingewikkelde aangelegenheid. Een voorbeeld zal dat verduidelijken.

Indien de overeenkomst inzake het witwassen, de opsporing, de inbeslagneming en de confiscatie van opbrengsten van misdrijven, de zogenaamde Overeenkomst van Straatsburg, die is tot stand gekomen onder het beschermheerschap van de Raad van Europa en waarvan in het ontwerp ruimschoots is uitgegaan voor het bepalen van de voorwaarden voor het toestaan van de tenuitvoerlegging, door België wordt bekrachtigd en ten onzent in werking treedt, zou de rechter in het geval dat een Overeenkomstsluitende Staat de tenuitvoerlegging in België vraagt van een door die Staat uitgesproken verbeurdverklaring onder meer moeten letten op wat volgt.

tion d'une décision rendue dans un pays étranger lorsque celui-ci n'est, sur ce point, uni à la Belgique par aucun traité.

L'absence de tout droit commun de l'exequatur des jugements répressifs étrangers réaffirmée par l'article 1er du projet, conduit à s'interroger sur l'utilité même de ce dernier.

En effet, si l'exécution d'une décision étrangère de confiscation est sollicitée de la Belgique, la question préalable à se poser est celle de savoir s'il existe ou non un traité entre la Belgique et le pays dont émane la décision. Si la réponse est négative, — si aucun traité n'existe —, toute coopération doit être refusée; au contraire, si elle est positive, — si un traité existe —, il doit être appliqué. Dans ce cas, mais dans ce cas seulement, il est possible que les autorités belges doivent se prêter à l'exécution demandée; elles s'y prêteront si les règles, que le traité en cause aura nécessairement précisées, le leur imposent. On le voit, rien dans ce raisonnement ne ménage une place quelconque à l'application de règles générales, de droit commun, qu'une loi belge aurait pour sa part unilatéralement posées concernant les conditions que la décision étrangère doit revêtir pour pouvoir être exécutée en Belgique. Seules seront appliquées par le juge requis les règles fixant les conditions d'exequatur que le traité établit.

L'application d'une loi énonçant de telles conditions conduirait nécessairement soit à ajouter, soit à retrancher, soit encore à amender l'une ou l'autre règle écrite dans le traité. Ni cet ajout, ni ce retranchement, ni cet amendement ne peuvent être admis. Quand un traité est en cause les autorités belges n'ont plus d'autre liberté que celle de l'appliquer.

Il est contradictoire d'écrire, comme le fait l'article 1er du projet, que « les décisions de confiscation seront exécutées en Belgique en application des traités ... et sous les conditions ... prévues dans la présente loi » car, de deux choses l'une, ou bien ces conditions sont les mêmes que celles que le traité prévoit, et alors elles sont inutiles, ou bien elles sont différentes, et alors elles ne peuvent être appliquées.

Pour échapper à ce dilemme il faudrait admettre que le juge requis n'appliquera les règles posées par la loi belge qu'après avoir vérifié la compatibilité de chacune d'elles avec le traité en cause. Ce serait confier au juge une tâche fort délicate dans une matière très complexe. Un exemple suffira à le montrer.

Si la convention relative au blanchiment, au dépistage, à la saisie et à la confiscation des produits du crime, préparée sous l'égide du Conseil de l'Europe, dite Convention de Strasbourg, dont le projet s'est étroitement inspiré pour formuler les conditions de l'autorisation d'exécuter, était ratifiée par la Belgique et y entrerait en vigueur, voici quel serait notamment le devoir du juge si un Etat partie à cette convention sollicitait l'exécution en Belgique d'une confiscation qu'il aurait prononcée.

De rechter behoort uiteraard alle voorwaarden van de Overeenkomst toe te passen, inzonderheid het bepaalde in artikel 18; hij behoort tevens de in het ontwerp omschreven voorwaarden toe te passen. Zo zou hij inzonderheid moeten oordelen of artikel 18, 4, a, naar luid waarvan samenwerking kan worden geweigerd indien de « wetgeving van de aangezochte Partij niet voorziet in confiscatie ten aanzien van het soort delict waarop het verzoek betrekking heeft » bestaanbaar is met artikel 3, 7°, van het ontwerp, dat zijnerzijds de tenuitvoerlegging alleen toestaan indien « de verbeurdverklaring ... volgens de Belgische wetgeving onder dezelfde omstandigheden en met betrekking tot dezelfde goederen (kan) worden uitgesproken ».

Het onderscheid tussen beide voorwaarden komt overeen met de afstand die ligt tussen een overweging *in abstracto* en een overweging *in concreto*, wat er normaal toe moet leiden dat alleen de voorwaarde gesteld in het verdrag moet worden in acht genomen en dat de verificatie opgelegd bij de ontworpen wet dus moet worden veronachtzaamd. De verwarring bij de rechter zou echter groot kunnen zijn wanneer hij bij het naslaan van de memorie van toelichting, teneinde te beslissen welke keuze hij moet maken, daarin leest dat de in artikel 3, 7°, aangegeven voorwaarde « is gegrond op die bedoeld in artikel 18, 4, a, van de Overeenkomst van Straatsburg », wat hem ertoe zou kunnen doen besluiten dat de twee teksten in overeenstemming zijn met elkaar, terwijl zulks zeer twijfelachtig is.

Een soortgelijke moeilijkheid kan zich ook voordoen bij de uitvoering van de regels in het ontwerp die betrekking hebben op de tenuitvoerlegging van buitenlandse verzoeken tot inbeslagneming. In dat geval behoren artikel 18.3 van de Overeenkomst van Straatsburg en artikel 8, 1°, van de ontworpen wet met elkaar te worden vergeleken. Laatstgenoemd artikel legt de geadieerde rechter de verplichting op na te gaan of de inbeslagneming waarvan om tenuitvoerlegging wordt verzocht « (uitgaat) van een rechterlijke autoriteit die krachtens haar nationale wetgeving ter zake bevoegd is », terwijl artikel 18.3, waarvan de memorie van toelichting artikel 8, 1°, « overneemt », alleen de verplichting oplegt na te gaan of het verzoek door een rechterlijke autoriteit is toegestaan, zonder dat hoeft te worden beoordeeld of zij daartoe bevoegd is, zelfs op grond van haar eigen wet.

Het zou des te nuttelozer zijn de rechter zo een zware taak op te leggen, daar het vooraf vaststaat dat de bij het verdrag bepaalde voorwaarden heden ten dage zeer zorgvuldig zijn vastgelegd en dat België er zich nooit toe zou verbinden in een dermate gevoelige sfeer als die van het strafrecht een verdrag na te leven dat niet alle nodige waarborgen biedt voor een evenwichtige samenwerking.

Ook al zouden zulke moeilijkheden op het stuk van de toepassing niet als onoverkomelijk worden beschouwd, is het risico groot dat ze aanleiding geven tot verschillen qua interpretatie tussen België en de Staten waarmee de overeenkomsten zijn gesloten. Alles moet integendeel in het werk worden gesteld om zo een risico tot het minimum te beperken daar het de toepassing betreft van een verdrag dat « onder beding van wederkerigheid » is gesloten. Het besluit is dan ook dat men, om het doel van het ontwerp zeker te bereiken, een doel dat naar luid van de memorie van toelichting erin bestaat « de toepassing (mogelijk te maken) van de specifieke mechanismen op het stuk van de internationale samenwerking op juridisch vlak », waarin wordt voorzien door het Verdrag van Wenen van 20 december 1988 en door de Overeenkomst van Straatsburg van 8 november 1990, er het best zorgvuldig van afziet regels te

Le juge devrait évidemment faire application de toutes les conditions de la convention et en particulier de son article 18; il devrait aussi faire application des conditions prévues par le projet. Il serait ainsi conduit à devoir apprécier notamment la compatibilité entre l'article 18, 4, a, qui autorise le refus si « la législation de la partie requise ne prévoit pas la confiscation pour le type d'infraction sur lequel porte la demande », et l'article 3, 7°, du projet qui, de son côté, n'autorise l'exécution que si « la confiscation peut être prononcée dans les mêmes circonstances et à l'égard des mêmes biens selon la loi belge ».

De l'une à l'autre de ces deux conditions, il y a la distance qui sépare une considération *in abstracto* d'une considération *in concreto*, ce qui doit normalement conduire à respecter seulement la condition posée par le traité et à négliger du même coup la vérification imposée par la loi en projet. L'embarras du juge risque cependant d'être grand lorsque, consultant l'exposé des motifs pour faire le choix qui lui incombe, il y lira que l'article 3, 7°, est « tiré de l'article 18, 4, a, de la Convention de Strasbourg », affirmation qui l'inclinera à penser que les deux textes s'accordent, alors cependant que cela est fort douteux.

Une difficulté du même ordre peut se manifester aussi dans la mise en œuvre des règles du projet qui ont trait à l'exécution des demandes étrangères de saisie. Auraient, dans ce cas, à être confrontés, l'article 18.3 de la Convention de Strasbourg et l'article 8, 1°, de la loi en projet. Ce dernier impose au juge requis de vérifier que la saisie dont l'exécution est sollicitée « émane d'une autorité judiciaire compétente en vertu de son droit », alors que l'article 18.3, — dont l'exposé des motifs « tire » l'article 8, 1° —, impose seulement de vérifier que la demande est autorisée par une autorité judiciaire, sans qu'il faille apprécier la compétence de celle-ci, fût-ce au regard de sa propre loi.

Imposer au juge une tâche aussi lourde est d'autant plus vain qu'il est *a priori* certain que les conditions établies par traité le sont aujourd'hui très soigneusement et que jamais la Belgique ne s'engagerait à respecter, en un domaine aussi sensible que le domaine pénal, un traité qui ne présenterait pas toutes les garanties nécessaires à une coopération équilibrée.

Même si de telles difficultés d'application ne devaient pas être jugées insurmontables, le risque est grand que ces difficultés suscitent des divergences d'interprétation entre la Belgique et les Etats avec lesquels les conventions auront été conclues alors que tout doit au contraire être fait pour réduire un risque semblable s'agissant de l'application d'un traité « conclu ... sur la base de la réciprocité ». En conclusion, pour atteindre le plus sûrement l'objectif du projet qui est, selon l'expression même de l'exposé des motifs, de permettre « la mise en œuvre des mécanismes spécifiques de coopération judiciaire internationale » prévus par la Convention de Vienne du 20 décembre 1988 et par celle de Strasbourg du 8 novembre 1990, le mieux est de s'abstenir soigneusement de formuler des règles « transposant » les conditions auxquelles la Belgique subordonne en vertu de ces traités le soutien qu'elle prête aux mesures de saisie ou

formuleren die de voorwaarden « omzetten » waarvan België op grond van die verdragen de steun afhankelijk stelt die het verleent aan de maatregelen tot inbeslagneming of verbeurdverklaring, genomen in de Staten waarmee het besloten heeft samen te werken ⁽¹⁾.

Het is evenwel noodzakelijk de eigen regels inzake de rechterlijke organisatie, de eigen bevoegdheidsregels en de eigen procedureregels vast te stellen waardoor de Belgische autoriteiten de vereiste beslissingen kunnen nemen. Zo moeten en kunnen de regels zoals die welke zijn vervat in het eerste en het laatste lid van artikel 6 van het ontwerp alleen door de Belgische wetgever worden gegeven. Het is evenwel niet onontbeerlijk zulks te doen bij wege van een onderscheiden wet waarvan dat de enige strekking is. Die regels kunnen probleemloos worden opgenomen in een wet tot bekrachtiging van de desbetreffende overeenkomsten; aldus zou men er zeker van zijn dat zij aangepast zijn aan de samenwerking die het ontwerp beoogt tot stand te brengen.

De kamer was samengesteld uit

HH. :

J.-J. STRYCKMANS, *kamervoorzitter*;

Y. BOUCQUEY,
Y. KREINS, *staatsraden*;

J. DE GAVRE,
P. GOTHOT, *assessoren van de afdeling wetgeving*;

Mevr. :

R. DEROY, *griffier*.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de heer P. TAPIE, eerste voorzitter.

Het verslag werd opgesteld door de heer D. BATSELE, auditor. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld door de heer R. HENSENNE, adjunct-referendaris.

De Griffier,

R. DEROY

De Voorzitter,

J.-J. STRYCKMANS

de confiscation prises dans les Etats avec lesquels elle a pris le parti de collaborer ⁽¹⁾.

Il est toutefois nécessaire de fixer les règles d'organisation judiciaire, de compétence et de procédure propres à faire prendre par les autorités belges les décisions qui leur incombent. C'est ainsi que les règles du type de celles déposées dans le premier et le dernier alinéas de l'article 6 du projet doivent être prises et ne peuvent l'être que par le législateur belge. Il n'est cependant pas indispensable de le faire dans une loi distincte dont ce serait le seul objet. Elles pourraient parfaitement trouver leur place dans la loi de ratification des conventions en question; ainsi s'assurerait-on de leur adaptation à la coopération que le projet cherche à réaliser.

La chambre était composée de

MM. :

J.-J. STRYCKMANS, *président de chambre*;

Y. BOUCQUEY,
Y. KREINS, *conseillers d'Etat*;

J. DE GAVRE,
P. GOTHOT, *assesseurs de la section de législation*;

Mme :

R. DEROY, *greffier*.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. P. TAPIE, premier président.

Le rapport a été rédigé par M. D. BATSELE, auditeur. La note du Bureau de coordination a été rédigée par M. R. HENSENNE, référendaire adjoint.

Le Greffier,

R. DEROY

Le Président,

J.-J. STRYCKMANS

⁽¹⁾ Aldus wordt *mutatis mutandis* niet opnieuw de vergissing gemaakt die is begaan in artikel 10 van de wet van 25 maart 1876, waarin met betrekking tot de uitvoerbaarverklaring in burgerlijke en handelszaken het volgende kon worden gelezen : « S'il existe, entre la Belgique et le pays où la décision a été rendue, un traité conclu sur la base de la réciprocité, l'examen ne portera que sur les cinq points suivants ... ». Aangezien alle door België ondertekende verdragen zelf, zoals het trouwens hoort, de voorwaarden inzake erkenning en tenuitvoerlegging vastleggen die ze beogen, hebben de rechtbanken nooit de tekst van artikel 10 toegepast op het erin omschreven geval. Deze eigenaardigheid heeft bij de juristen lange tijd verwondering gewekt, voornamelijk de buitenlandse juriste, die zich toelieden op de kennis van het Belgische recht inzake de uitvoerbaarverklaring; daaraan is pas met het Gerechtelijk Wetboek van 1976 een eind gekomen. Zie inzonderheid in verband met dit « curiosum », R. van der Elst, *Revue critique de droit international privé*, 1957, blz. 481, noot 1.

⁽¹⁾ Ainsi ne sera pas réitérée, *mutatis mutandis*, l'erreur commise dans la loi du 25 mars 1876 par l'article 10 où on lisait, à propos de l'exequatur en matière civile et commerciale : « S'il existe, entre la Belgique et le pays où la décision a été rendue, un traité conclu sur la base de la réciprocité, l'examen ne portera que sur les cinq points suivants ... ». Tous les traités signés par la Belgique déterminant eux-mêmes, comme il se doit, les conditions de reconnaissance et d'exécution qu'ils visaient, les tribunaux n'ont jamais appliqué le texte de l'article 10 à l'hypothèse qu'il envisageait. Cette bizarrerie a longtemps surpris les juristes, surtout étrangers, qui se préoccupaient de connaître le droit belge de l'exequatur; il n'y a été mis fin que par le Code judiciaire de 1967. Voir notamment sur cette « curiosité », R. van der Elst, *Revue critique de droit international privé*, 1957, p. 481, note 1.

VOORONTWERP VAN WET

onderworpen aan het advies van de Raad van State

Voorontwerp van wet betreffende de internationale samenwerking inzake de tenuitvoerlegging van inbeslagnemingen en verbeurdverklaringen

HOOFDSTUK 1**Algemene beginselen van de samenwerking****Artikel 1**

De verzoeken tot tenuitvoerlegging in België van voorlopige maatregelen, inbeslagnemingen en beslissingen tot verbeurdverklaring uitgesproken in een vreemde Staat worden in België uitgevoerd bij toepassing van de verdragen en overeenkomsten die te dien einde tussen België en de betrokken Staten onder beding van wederkerigheid zijn gesloten, en wel onder de voorwaarden en volgens de procedures bepaald in deze wet.

Art. 2

Het verzoek wordt in geen geval ten uitvoer gelegd :

1° indien zulks de soevereiniteit, de veiligheid, de openbare orde of andere wezenlijke belangen van België zou kunnen schaden;

2° indien redelijke gronden bestaan om te geloven dat het verzoek is ingegeven door overwegingen in verband met ras, godsdienst, nationaliteit of politieke overtuiging;

3° indien het strafbaar feit waarop het verzoek betrekking heeft, een politiek delict is.

HOOFDSTUK 2**Tenuitvoerlegging van buitenlandse beslissingen tot verbeurdverklaring****Afdeling 1**

Voorwaarden op het stuk van de tenuitvoerlegging

Art. 3

Een beslissing tot verbeurdverklaring uitgesproken door de rechterlijke autoriteiten van een vreemde Staat wordt in België ten uitvoer gelegd indien aan de volgende voorwaarden is voldaan :

1° de beslissing moet gegrond zijn op een vonnis van veroordeling van de betrokken persoon;

AVANT-PROJET DE LOI

soumis à l'avis du Conseil d'Etat

Avant-projet de loi sur la coopération internationale en ce qui concerne l'exécution de saisies et de confiscations

CHAPITRE 1er**Principes généraux de la coopération****Article 1er**

Les demandes tendant à l'exécution en Belgique de mesures provisoires, de saisies et de décisions de confiscation prononcées dans un Etat étranger seront exécutées en Belgique, en application des traités et conventions conclus à cette fin sur la base de la réciprocité entre la Belgique et les Etats concernés, sous les conditions et selon les procédures prévues dans la présente loi.

Art. 2

L'exécution de la demande ne sera en aucun cas accordée :

1° si elle risque de porter atteinte à la souveraineté, à la sécurité, à l'ordre public ou à d'autres intérêts essentiels de la Belgique;

2° s'il existe des raisons sérieuses de croire que la demande est fondée sur des considérations de race, de religion, de nationalité ou d'opinion politique;

3° si l'infraction qui est à la base de la demande est une infraction politique.

CHAPITRE 2**L'exécution des décisions étrangères de confiscation****Section 1re**

Conditions de l'exécution

Art. 3

Une décision de confiscation prononcée par les autorités judiciaires d'un Etat étranger sera exécutée en Belgique si elle réunit les conditions suivantes :

1° qu'elle soit fondée sur un jugement portant condamnation de la personne à l'égard de laquelle elle est prononcée;

2° het feit dat aan de veroordeling ten grondslag ligt, moet ook volgens de Belgische wetgeving een strafbaar feit vormen en de auteur ervan moet kunnen worden gestraft overeenkomstig de in België geldende wetten;

3° het vonnis van veroordeling moet gegeven zijn met inachtneming van de rechten van de verdediging;

4° de betrokken persoon mag in België voor hetzelfde feit niet reeds zijn vervolgd of gevonnist;

5° het vonnis van veroordeling alsook de beslissing van verbeurdverklaring die eventueel na een afzonderlijke procedure is gegeven, moeten definitief en uitvoerbaar zijn;

6° de straf mag volgens de Belgische wetgeving niet zijn verjaard;

7° de verbeurdverklaring moet ook volgens de Belgische wetgeving onder dezelfde omstandigheden en met betrekking tot dezelfde goederen kunnen worden uitgesproken.

Art. 4

Indien de verbeurdverklaring waarvan de tenuitvoerlegging wordt gevraagd, bestaat in de verplichting een geldbedrag te betalen dat overeenkomt met de waarde van de zaken bedoeld in artikel 42, 3°, van het Strafwetboek, wordt het verzoek, in afwijking van artikel 3, 7°, ten uitvoer gelegd op voorwaarde dat :

1° het geldbedrag waarop de verbeurdverklaring betrekking heeft, niet hoger is dan de geldwaarde van de zaken, geraamd overeenkomstig artikel 43bis van het Strafwetboek;

2° voornoemde zaken niet kunnen worden teruggevonden en op het grondgebied van de verzoekende Staat geen goederen bestaan, waarop deze staat zijn schuldvordering kan innen.

Art. 5

Wanneer de tenuitvoerlegging wordt gevraagd van een verbeurdverklaring die slechts gedeeltelijk voldoet aan de voorwaarde gesteld in artikel 3, 7°, wordt dit verzoek, onverminderd de toepassing van artikel 4, gedeeltelijk uitgevoerd, te weten in de mate waarin aan voornoemde voorwaarde is voldaan.

Afdeling 2

Procedure

Art. 6

Wanneer de Belgische Staat wordt verzocht een beslissing tot verbeurdverklaring ten uitvoer te leggen, maakt de rechtbank van eerste aanleg van de plaats waar de goederen waarop de verbeurdverklaring betrekking heeft, gevestigd zijn, die beslissing uitvoerbaar na het openbaar ministerie en de veroordeelde persoon, in voorkomend geval door middel van een ambtelijke opdracht, of zijn raadsman te hebben gehoord, en na te hebben gecontroleerd dat de voorwaarden bedoeld in artikel 3 zijn vervuld en de weigeringsgronden bedoeld in artikel 2 niet van toepassing zijn.

2° que le fait qui est à la base de la décision constitue également une infraction au regard de la loi belge et que l'auteur ait été punissable selon la loi belge;

3° que le jugement emportant condamnation ait été rendu dans le respect des droits de la défense;

4° que la personne n'ait pas été jugée et ne soit pas déjà poursuivie en Belgique pour le même fait;

5° que le jugement emportant condamnation, de même que la décision de confiscation qui aurait été rendue à l'issue d'une procédure séparée, soient définitifs et exécutoires;

6° que la peine ne soit pas prescrite selon la loi belge;

7° que la confiscation puisse être prononcée dans les mêmes circonstances et à l'égard des mêmes biens selon la loi belge.

Art. 4

Lorsque la confiscation dont l'exécution est demandée consiste dans l'obligation de payer une somme d'argent correspondant à la valeur des choses visées à l'article 42, 3° du Code pénal, celle-ci sera exécutée, par dérogation à l'article 3, 7° aux conditions suivantes :

1° que la somme d'argent sur laquelle porte la confiscation ne soit pas supérieure à l'évaluation monétaire de ces choses, conformément à l'article 43bis du Code pénal;

2° que ces choses ne puissent être trouvées et qu'il n'existe pas, sur le territoire de l'Etat requérant, de biens sur lesquels celui-ci pourrait faire recouvrer sa créance.

Art. 5

Sans préjudice de l'application de l'article 4, lorsque la confiscation dont l'exécution est demandée ne répond que partiellement à la condition prévue à l'article 3, 7°, la confiscation sera exécutée partiellement, dans la mesure seulement où elle répond à cette condition.

Section 2

Procédure

Art. 6

Lorsqu'une demande tendant à l'exécution d'une décision de confiscation est adressée à la Belgique, le tribunal de première instance du lieu où sont situés les biens sur lesquels porte la confiscation rend cette décision exécutoire, après avoir entendu le ministère public et la personne condamnée le cas échéant par commission rogatoire, ou son conseil, et après avoir vérifié que les conditions prévues à l'article 3 sont réunies et que les causes de refus prévues à l'article 2 ne doivent pas être appliquées.

De rechtbank is gebonden aan de vaststelling van de feiten zoals die uitdrukkelijk of impliciet in de buitenlandse beslissing zijn uiteengezet.

Indien artikel 5 moet worden toegepast, maakt de rechtbank de buitenlandse beslissing slechts gedeeltelijk uitvoerbaar en vermeldt de zaken of, wanneer artikel 4 wordt toegepast, het geldbedrag waarop de verbeurdverklaring betrekking heeft.

Het openbaar ministerie en de veroordeelde persoon kunnen tegen de beslissing van de rechtbank beroep in cassatie instellen.

Art. 7

De verbeurdverklaring die overeenkomstig de procedure bedoeld in artikel 7 in België uitvoerbaar is gemaakt, wordt gelijkgesteld met de verbeurdverklaring uitgesproken krachtens de artikelen 42, 43 en 43bis van het Strafwetboek.

HOOFDSTUK 3

Tenuitvoerlegging van buitenlandse verzoeken tot inbeslagneming

Afdeling 1

Voorwaarden op het stuk van de tenuitvoerlegging

Art. 8

De verzoeken tot het nemen van voorlopige maatregelen of tot inbeslagneming met het oog op verbeurdverklaring ingediend door een vreemde Staat, worden in België ten uitvoer gelegd indien aan de volgende voorwaarden is voldaan :

1° het verzoek moet uitgaan van een rechterlijke overheid die krachtens haar nationale wetgeving ter zake bevoegd is;

2° het feit waarop het verzoek betrekking heeft, moet volgens de Belgische wetgeving alsook volgens de wetgeving van de vreemde Staat een misdrijf vormen;

3° de persoon waarop het verzoek betrekking heeft, mag in België voor hetzelfde delict nog niet zijn vervolgd of gevonnisd;

4° de maatregel waarom wordt verzocht, moet door de Belgische rechterlijke autoriteiten onder analoge omstandigheden kunnen worden genomen.

Afdeling 2

Procedure

Art. 9

Wanneer de Belgische Staat wordt verzocht een voorlopige maatregel of een inbeslagneming ten uitvoer te leggen, maakt de raadkamer van de rechtbank van eerste aanleg van de plaats waar de goederen waarop het verzoek betrekking heeft, gevestigd zijn, de voorlopige maatregel of de inbeslagneming uitvoerbaar na te hebben gecontroleerd

Le tribunal est lié par la constatation des faits, tels qu'ils ressortent explicitement ou implicitement de la décision étrangère.

S'il y a lieu d'appliquer l'article 5, le tribunal ne rend la décision étrangère que partiellement exécutoire et indique les choses ou, s'il est fait application de l'article 4, le montant de la somme d'argent sur lesquels portera la confiscation.

Le ministère public et la personne condamnée peuvent se pourvoir en cassation contre la décision du tribunal.

Art. 7

La confiscation qui a été rendue exécutoire en Belgique selon la procédure prévue à l'article 7 est assimilée à la confiscation prononcée conformément aux articles 42, 43 et 43bis du Code pénal.

CHAPITRE 3

L'exécution des demandes étrangères de saisie

Section 1re

Conditions de l'exécution

Art. 8

Toute demande de mesure provisoire ou de saisie, aux fins de confiscation, adressée par un Etat étranger, sera exécutée en Belgique si elle réunit les conditions suivantes :

1° qu'elle émane d'une autorité judiciaire compétente en vertu de son droit;

2° que le fait qui est à la base de la demande constitue une infraction au regard de la loi belge et de la loi étrangère;

3° que la personne visée par la demande n'ait pas été jugée et ne soit pas déjà poursuivie en Belgique pour le même fait;

4° que la mesure sollicitée puisse être prise par les autorités judiciaires belges dans des circonstances analogues.

Section 2

Procédure

Art. 9

Lorsqu'une demande tendant à l'exécution d'une mesure provisoire ou d'une saisie est adressée à la Belgique, la chambre du conseil du tribunal de première instance du lieu où sont situés les biens sur lesquels porte la demande rend la mesure provisoire ou la saisie exécutoire, après avoir vérifié que les conditions prévues à l'article 8 sont

dat de voorwaarden bedoeld in artikel 8 zijn vervuld en de weigeringsgronden bedoeld in artikel 2 niet van toepassing zijn.

De raadkamer doet uitspraak ten laatste vijf dagen nadat het verzoek bij haar is ingediend.

Art. 10

In spoedeisende gevallen worden de voorlopige maatregelen, die onverwijld ten uitvoer moeten worden gelegd, genomen op beschikking van de onderzoeksrechter van de plaats waar de betrokken goederen gevestigd zijn.

Die maatregelen worden niet gehandhaafd indien zij binnen vijf dagen te rekenen van de ontvangst van de beschikking niet worden bevestigd door de raadkamer, die uitspraak doet overeenkomstig het bepaalde in artikel 9.

HOOFDSTUK 4

Wijzigingsbepalingen

Afdeling 1

Beslissingen tot verbeurdverklaring uitgesproken in België

Art. 11

In het Strafwetboek wordt een artikel 43ter ingevoegd, luidend als volgt :

« Art. 43ter. — De bijzondere verbeurdverklaring die van toepassing is op de zaken bedoeld in artikel 42, kan eveneens worden uitgesproken wanneer die zaken zich buiten het grondgebied van de Belgische staat bevinden. ».

Art. 12

Artikel 165 van het Wetboek van Strafvordering wordt aangevuld met de volgende bepaling :

« Indien het vonnis van veroordeling de bijzondere verbeurdverklaring inhoudt van zaken die zich buiten het grondgebied van de Belgische staat bevinden, stelt het openbaar ministerie daarvan de Minister van Justitie in kennis en zendt het hem een afschrift van het strafdossier toe. ».

Art. 13

Artikel 197 van hetzelfde wetboek wordt aangevuld met de volgende bepaling :

« Indien het vonnis van veroordeling de bijzondere verbeurdverklaring inhoudt van zaken die zich buiten het grondgebied van de Belgische staat bevinden, stelt het openbaar ministerie daarvan de Minister van Justitie in kennis en zendt het hem een afschrift van het strafdossier toe. ».

Art. 14

Artikel 376 van hetzelfde wetboek wordt aangevuld met de volgende bepaling :

réunies et que les causes de refus prévues à l'article 2 ne doivent pas être appliquées.

La chambre du conseil statue au plus tard cinq jours après avoir été saisie de la demande.

Art. 10

En cas d'urgence, les mesures provisoires dont l'exécution immédiate s'avérerait nécessaire seront prises, sur l'ordonnance du juge d'instruction du lieu où sont situés les biens visés.

Ces mesures ne seront pas maintenues si, dans les cinq jours de l'ordonnance, elles ne sont pas confirmées par la chambre du conseil, statuant conformément à ce qui est prévu à l'article 9.

CHAPITRE 4

Dispositions modificatives

Section 1re

Les décisions de confiscation prononcées en Belgique

Art. 11

Un article 43ter, rédigé comme suit, est inséré dans le Code pénal :

« Art. 43ter. — La confiscation spéciale s'appliquant aux choses visées à l'article 42 pourra également être prononcée lorsque ces choses se trouvent hors du territoire de la Belgique. ».

Art. 12

L'article 165 du Code d'instruction criminelle est complété comme suit :

« Lorsque le jugement de condamnation emporte la confiscation spéciale de choses se trouvant hors du territoire de la Belgique, le ministère public en avise le Ministre de la Justice et lui transmet copie du dossier répressif. ».

Art. 13

L'article 197 du même Code est complété comme suit :

« Lorsque le jugement de condamnation emporte la confiscation spéciale de choses se trouvant hors du territoire de la Belgique, le ministère public en avise le Ministre de la Justice et lui transmet copie du dossier répressif. ».

Art. 14

L'article 376 du même Code est complété comme suit :

« Indien het arrest van veroordeling de bijzondere veroordverklaring inhoudt van zaken die zich buiten het grondgebied van de Belgische staat bevinden, stelt het openbaar ministerie daarvan de Minister van Justitie in kennis en zendt het hem een afschrift van het strafdossier toe. ».

Afdeling 2

Voorlopige maatregelen genomen in België

Art. 15

In hetzelfde wetboek wordt een artikel 35*bis* ingevoegd, luidend als volgt :

« Art. 35*bis*. — De procureur des Konings neemt tevens alles in beslag wat een uit het delict verkregen vermogensvoordeel vormt. ».

Art. 16

In hetzelfde wetboek wordt een artikel 35*ter* ingevoegd, luidend als volgt :

« Art. 35*ter*. — Indien de zaken die het uit het delict verkregen vermogensvoordeel vormen, onroerende goederen zijn, wordt bewarend beslag op onroerend goed gedaan, zulks bij deurwaardersexploot dat aan de eigenaar wordt betekend en op straffe van nietigheid een afschrift van de vordering van de procureur des Konings, alsmede de verschillende vermeldingen bedoeld in de artikelen 1432 en 1568 van het Gerechtelijk Wetboek moet bevatten.

Het beslagexploot moet op de dag zelf van de betekening ter overschrijving worden aangeboden op het kantoor der hypotheeken van de plaats waar de goederen gelegen zijn. Als dagtekening van de overschrijving geldt de dag van afgifte van het exploot.

Het bewarend beslag op onroerend goed gedaan op vordering van de procureur des Konings heeft de gevolgen omschreven in de artikelen 1443 en 1444, het derde lid uitgezonderd, van het Gerechtelijk wetboek.

Het bewarend beslag op onroerend goed geldt tot op het tijdstip van beëindiging van de strafprocedure. ».

Art. 17

In artikel 89 van hetzelfde wetboek worden tussen de cijfers « 35 » en « 36 » de cijfers « 35*bis*, 35*ter* » ingevoegd.

« Lorsque l'arrêt de condamnation emporte la confiscation spéciale de choses se trouvant hors du territoire de la Belgique, le ministère public en avise le Ministre de la Justice et lui transmet copie du dossier répressif. ».

Section 2

Les mesures provisoires prises en Belgique

Art. 15

Un article 35*bis*, rédigé comme suit, est inséré dans ce même Code :

« Art. 35*bis*. — Le procureur du Roi se saisira également de tout ce qui paraîtra constituer un avantage patrimonial tiré de l'infraction. ».

Art. 16

Un article 35*ter*, rédigé comme suit, est inséré dans ce même Code :

« Art. 35*ter*. — Lorsque les choses paraissent constituer un avantage patrimonial tiré d'une infraction sont des biens immeubles, la saisie immobilière conservatoire sera faite par exploit d'huissier signifié au propriétaire et contenant, à peine de nullité, la copie du réquisitoire du procureur du Roi, ainsi que les différentes mentions visées aux articles 1432 et 1568 du Code judiciaire.

L'exploit de saisie sera présenté à la transcription, le jour même de la signification, au bureau des hypothèques de la situation des biens. La transcription prendra date du jour de la remise de cet exploit.

La saisie immobilière conservatoire par le procureur du Roi a les effets prévus par les articles 1443 et 1444, à l'exception du troisième alinéa, du Code judiciaire.

La saisie immobilière conservatoire vaut jusqu'à l'aboutissement de la procédure pénale. ».

Art. 17

Dans l'article 89 du même Code, les chiffres « 35*bis*, 35*ter* » sont insérés entre les chiffres « 35 » et « 36 ».

WETSONTWERP

ALBERT II, KONING DER BELGEN

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,
ONZE GROET.

Op de voordracht van Onze Minister van Justitie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze Minister van Justitie is gelast het wetsontwerp waarvan de tekst hierna volgt, in Onze naam, aan de Wetgevende Kamers voor te leggen en bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers in te dienen :

Artikel 1

De artikelen 7, 10 en 11 van het wetsontwerp regelen een aangelegenheid zoals bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

De overige artikelen regelen een aangelegenheid zoals bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

HOOFDSTUK I

Algemene beginselen van de samenwerking

Art. 2

De verzoeken tot tenuitvoerlegging in België van voorlopige maatregelen, inbeslagnemingen en beslissingen tot verbeurdverklaring uitgesproken in een vreemde Staat worden in België uitgevoerd bij toepassing van de verdragen en overeenkomsten die te dien einde tussen België en de betrokken Staten onder beding van wederkerigheid zijn gesloten, en wel onder de voorwaarden en volgens de procedures bepaald in deze wet.

Art. 3

§ 1. Het verzoek wordt in geen geval ten uitvoer gelegd :

1° indien zulks de soevereiniteit, de veiligheid, de openbare orde of andere wezenlijke belangen van België zou kunnen schaden;

2° indien redelijke gronden bestaan om te geloven dat het verzoek is ingegeven door overwegingen in verband met ras, godsdienst, nationaliteit of politieke overtuiging;

3° indien het strafbaar feit waarop het verzoek betrekking heeft, een politiek misdrijf is.

PROJET DE LOI

ALBERT II, ROI DES BELGES

A tous, présents et à venir,
SALUT.

Sur la proposition de Notre Ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre de la Justice est chargé de présenter en Notre nom aux Chambres législatives et de déposer à la Chambre des représentants le projet de loi dont la teneur suit :

Article premier

Les articles 7, 10 et 11 du projet de loi règlent une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Les autres articles règlent une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

CHAPITRE Ier

Principes généraux de la coopération

Art. 2

Les demandes tendant à l'exécution en Belgique de mesures provisoires, de saisies et de décisions de confiscation prononcées dans un Etat étranger seront exécutées en Belgique, en application des traités et conventions conclus à cette fin sur la base de la réciprocité entre la Belgique et les Etats concernés, sous les conditions et selon les procédures prévues dans la présente loi.

Art. 3

§ 1er. L'exécution de la demande ne sera en aucun cas accordée :

1° si elle risque de porter atteinte à la souveraineté, à la sécurité, à l'ordre public ou à d'autres intérêts essentiels de la Belgique;

2° s'il existe des raisons sérieuses de croire que la demande est fondée sur des considérations de race, de religion, de nationalité ou d'opinion politique;

3° si l'infraction qui est à la base de la demande est une infraction politique.

§ 2. De beslissing over de tenuitvoerlegging van de maatregelen bedoeld in het verzoek, wordt uitgesteld, indien deze maatregelen opsporingen of vervolgingen door de Belgische overheden zouden kunnen schaden.

HOOFDSTUK II

Tenuitvoerlegging van buitenlandse beslissingen tot verbeurdverklaring

Afdeling 1

Voorwaarden op het stuk van de tenuitvoerlegging

Art. 4

Een beslissing tot verbeurdverklaring uitgesproken door de rechterlijke autoriteiten van een vreemde Staat wordt in België ten uitvoer gelegd indien aan de volgende voorwaarden is voldaan :

1° de beslissing moet gegrond zijn op een vonnis van veroordeling van de betrokken persoon;

2° het feit dat aan de beslissing ten grondslag ligt, moet ook volgens de Belgische wetgeving een strafbaar feit vormen;

3° het vonnis van veroordeling moet gegeven zijn met inachtneming van de rechten van de verdediging;

4° de betrokken persoon mag in België voor hetzelfde feit niet reeds zijn gevonnist;

5° het vonnis van veroordeling alsook de beslissing van verbeurdverklaring die eventueel na een afzonderlijke procedure is gegeven, moeten definitief en uitvoerbaar zijn;

6° de straf mag volgens de Belgische wetgeving niet zijn verjaard;

7° de zaken waarop de verbeurdverklaring betrekking heeft vormen vermogensvoordelen die rechtstreeks uit het misdrijf verkregen zijn, goederen en waarden die in de plaats ervan zijn gesteld of inkomsten uit de belegde voordelen, in de zin van artikel 42, 3° van het Strafwetboek.

Art. 5

Indien de verbeurdverklaring waarvan de tenuitvoerlegging wordt gevraagd, bestaat in de verplichting een geldbedrag te betalen dat overeenkomt met de waarde van de zaken bedoeld in artikel 42, 3°, van het Strafwetboek, wordt het verzoek, in afwijking van artikel 4, 7°, ten uitvoer gelegd op voorwaarde dat :

1° het geldbedrag waarop de verbeurdverklaring betrekking heeft, niet hoger is dan de geldwaarde van de zaken, geraamd overeenkomstig artikel 43bis van het Strafwetboek;

§ 2. Il sera sursis à la décision sur l'exécution des mesures visées par la demande, si celles-ci risquent de porter préjudice à des recherches ou des poursuites menées par les autorités belges.

CHAPITRE II

L'exécution des décisions étrangères de confiscation

Section 1re

Conditions de l'exécution

Art. 4

Une décision de confiscation prononcée par les autorités judiciaires d'un Etat étranger sera exécutée en Belgique si elle réunit les conditions suivantes :

1° qu'elle soit fondée sur un jugement portant condamnation de la personne à l'égard de laquelle elle est prononcée;

2° que le fait qui est à la base de la décision constitue également une infraction au regard de la loi belge;

3° que le jugement emportant condamnation ait été rendu dans le respect des droits de la défense;

4° que la personne n'ait pas été jugée en Belgique pour le même fait;

5° que le jugement emportant condamnation, de même que la décision de confiscation qui aurait été rendue à l'issue d'une procédure séparée, soient définitifs et exécutoires;

6° que la peine ne soit pas prescrite selon la loi belge;

7° que les choses sur lesquelles porte la confiscation constituent des avantages patrimoniaux tirés directement de l'infraction, des biens et valeurs qui leur ont été substitués ou des revenus de ces avantages investis, au sens de l'article 42, 3° du Code pénal.

Art. 5

Lorsque la confiscation dont l'exécution est demandée consiste dans l'obligation de payer une somme d'argent correspondant à la valeur des choses visées à l'article 42, 3° du Code pénal, celle-ci sera exécutée, par dérogation à l'article 4, 7°, aux conditions suivantes :

1° que la somme d'argent sur laquelle porte la confiscation ne soit pas supérieure à l'évaluation monétaire de ces choses, conformément à l'article 43bis du Code pénal;

2° voornoemde zaken niet kunnen worden teruggevonden en op het grondgebied van de verzoekende Staat geen goederen bestaan, waarop deze zijn schuldvordering kan innen.

Art. 6

Wanneer de tenuitvoerlegging wordt gevraagd van een verbeurdverklaring die slechts gedeeltelijk voldoet aan de voorwaarde gesteld in artikel 4, 7°, wordt dit verzoek, onverminderd de toepassing van artikel 5, gedeeltelijk uitgevoerd, te weten in de mate waarin aan voornoemde voorwaarde is voldaan.

Afdeling 2

Procedure

Art. 7

Wanneer de Belgische Staat wordt verzocht een beslissing tot verbeurdverklaring ten uitvoer te leggen, maakt de correctionele rechtbank van de plaats waar de goederen gelegen zijn waarop de verbeurdverklaring betrekking heeft, die beslissing uitvoerbaar na het openbaar ministerie en de veroordeelde persoon, in voorkomend geval door middel van een ambtelijke opdracht, of zijn raadsman te hebben gehoord, en na te hebben gecontroleerd dat de voorwaarden bedoeld in artikel 4 zijn vervuld en de weigeringsgronden bedoeld in artikel 3 niet van toepassing zijn.

De rechtbank is gebonden aan de vaststelling van de feiten zoals die uitdrukkelijk of impliciet in de buitenlandse beslissing zijn uiteengezet.

Indien artikel 6 moet worden toegepast, maakt de rechtbank de buitenlandse beslissing slechts gedeeltelijk uitvoerbaar en vermeldt de zaken of, wanneer artikel 5 wordt toegepast, het geldbedrag waarop de verbeurdverklaring betrekking heeft.

Het openbaar ministerie en de veroordeelde persoon kunnen tegen de beslissing van de rechtbank voorziening in cassatie instellen.

Art. 8

De verbeurdverklaring die overeenkomstig de procedure bedoeld in artikel 7 in België uitvoerbaar is gemaakt, wordt gelijkgesteld met de verbeurdverklaring uitgesproken krachtens de artikelen 42, 43 en 43bis van het Strafwetboek.

2° que ces choses ne puissent être trouvées et qu'il n'existe pas, sur le territoire de l'Etat requérant, de biens sur lesquels celui-ci pourrait faire recouvrer sa créance.

Art. 6

Sans préjudice de l'application de l'article 5, lorsque la confiscation dont l'exécution est demandée ne répond que partiellement à la condition prévue à l'article 4, 7°, la confiscation sera exécutée partiellement, dans la mesure seulement où elle répond à cette condition.

Section 2

Procédure

Art. 7

Lorsqu'une demande tendant à l'exécution d'une décision de confiscation est adressée à la Belgique, le tribunal correctionnel du lieu où sont situés les biens sur lesquels porte la confiscation rend cette décision exécutoire, après avoir entendu le ministère public et la personne condamnée le cas échéant par commission rogatoire, ou son conseil, et après avoir vérifié que les conditions prévues à l'article 4 sont réunies et que les causes de refus prévues à l'article 3 ne doivent pas être appliquées.

Le tribunal est lié par la constatation des faits, tels qu'ils ressortent explicitement ou implicitement de la décision étrangère.

S'il y a lieu d'appliquer l'article 6, le tribunal ne rend la décision étrangère que partiellement exécutoire et indique les choses ou, s'il est fait application de l'article 5, le montant de la somme d'argent sur lesquels portera la confiscation.

Le ministère public et la personne condamnée peuvent se pourvoir en cassation contre la décision du tribunal.

Art. 8

La confiscation qui a été rendue exécutoire en Belgique selon la procédure prévue à l'article 7 est assimilée à la confiscation prononcée conformément aux articles 42, 43 et 43bis du Code pénal.

HOOFDSTUK 3

Tenuitvoerlegging van buitenlandse verzoeken tot inbeslagneming**Afdeling 1***Voorwaarden op het stuk van de tenuitvoerlegging***Art. 9**

De verzoeken tot het nemen van voorlopige maatregelen of tot inbeslagneming met het oog op verbeurdverklaring ingediend door een vreemde Staat, worden in België ten uitvoer gelegd indien aan de volgende voorwaarden is voldaan :

1° het verzoek moet uitgaan van een rechterlijke overheid;

2° het feit waarop het verzoek betrekking heeft, moet volgens de Belgische wetgeving alsook volgens de wetgeving van de vreemde Staat een misdrijf vormen;

3° de persoon waarop het verzoek betrekking heeft, mag in België voor hetzelfde feit nog niet gevonnist zijn;

4° de maatregel waarom wordt verzocht, moet door de Belgische rechterlijke autoriteiten, krachtens het Belgisch recht, kunnen worden genomen, met het oog op opsporingen of vervolgingen, indien het om een analoge interne zaak ging.

Afdeling 2*Procedure***Art. 10**

Wanneer de Belgische Staat wordt verzocht een voorlopige maatregel of een inbeslagneming ten uitvoer te leggen, maakt de raadkamer van de rechtbank van eerste aanleg van de plaats waar de goederen waarop het verzoek betrekking heeft, gelegen zijn, de voorlopige maatregel of de inbeslagneming uitvoerbaar na te hebben gecontroleerd dat de voorwaarden bedoeld in artikel 9 zijn vervuld en de weigeringsgronden bedoeld in artikel 3 niet van toepassing zijn.

De raadkamer doet uitspraak ten laatste vijf dagen nadat het verzoek bij haar is ingediend.

Art. 11

In spoedeisende gevallen worden de voorlopige maatregelen, die onverwijld ten uitvoer moeten wor-

CHAPITRE 3

L'exécution des demandes étrangères de saisie**Section 1re***Conditions de l'exécution***Art. 9**

Toute demande de mesure provisoire ou de saisie, aux fins de confiscation, adressée par un Etat étranger, sera exécutée en Belgique si elle réunit les conditions suivantes :

1° qu'elle émane d'une autorité judiciaire;

2° que le fait qui est à la base de la demande constitue une infraction au regard de la loi belge et de la loi étrangère;

3° que la personne visée par la demande n'ait pas été jugée en Belgique pour le même fait;

4° que la mesure sollicitée puisse être prise, en vertu du droit belge, par les autorités judiciaires belges à des fins de recherches ou de poursuites s'il s'agissait d'une affaire interne analogue.

Section 2*Procédure***Art. 10**

Lorsqu'une demande tendant à l'exécution d'une mesure provisoire ou d'une saisie est adressée à la Belgique, la chambre du conseil du tribunal de première instance du lieu où sont situés les biens sur lesquels porte la demande rend la mesure provisoire ou la saisie exécutoire, après avoir vérifié que les conditions prévues à l'article 9 sont réunies et que les causes de refus prévues à l'article 3 ne doivent pas être appliquées.

La chambre du conseil statue au plus tard cinq jours après avoir été saisie de la demande.

Art. 11

En cas d'urgence, les mesures provisoires dont l'exécution immédiate s'avérerait nécessaire seront

den gelegd, genomen op beschikking van de onderzoeksrechter van de plaats waar de betrokken goederen gelegen zijn.

Die maatregelen worden niet gehandhaafd indien zij binnen vijf dagen te rekenen van de beschikking niet worden bevestigd door de raadkamer, die uitspraak doet overeenkomstig het bepaalde in artikel 10.

HOOFDSTUK 4

Wijzigingsbepalingen

Afdeling 1

Beslissingen tot verbeurdverklaring uitgesproken in België

Art. 12

In het Strafwetboek wordt een artikel 43ter ingevoegd, luidend als volgt :

« Art. 43ter. — De bijzondere verbeurdverklaring die van toepassing is op de zaken bedoeld in artikel 42, kan eveneens worden uitgesproken wanneer die zaken zich buiten het grondgebied van de Belgische Staat bevinden. »

Art. 13

Artikel 165 van het Wetboek van Strafvordering wordt aangevuld met de volgende bepaling :

« Indien het vonnis van veroordeling de bijzondere verbeurdverklaring inhoudt van zaken die zich buiten het grondgebied van de Belgische Staat bevinden, stelt het openbaar ministerie daarvan de Minister van Justitie in kennis en zendt het hem een afschrift van het strafdossier toe. »

Art. 14

Artikel 197 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld met de volgende bepaling :

« Indien het vonnis van veroordeling de bijzondere verbeurdverklaring inhoudt van zaken die zich buiten het grondgebied van de Belgische Staat bevinden, stelt het openbaar ministerie daarvan de Minister van Justitie in kennis en zendt het hem een afschrift van het strafdossier toe. »

prises, sur l'ordonnance du juge d'instruction du lieu où sont situés les biens visés.

Ces mesures ne seront pas maintenues si, dans les cinq jours de l'ordonnance, elles ne sont pas confirmées par la chambre du conseil, statuant conformément à ce qui est prévu à l'article 10.

CHAPITRE 4

Dispositions modificatives

Section 1re

Les décisions de confiscation prononcées en Belgique

Art. 12

Un article 43ter, rédigé comme suit, est inséré dans le Code pénal :

« Art. 43ter. — La confiscation spéciale s'appliquant aux choses visées à l'article 42 pourra également être prononcée lorsque ces choses se trouvent hors du territoire de la Belgique. »

Art. 13

L'article 165 du Code d'instruction criminelle est complété comme suit :

« Lorsque le jugement de condamnation emporte la confiscation pénale de choses se trouvant hors du territoire de la Belgique, le ministère public en avise le Ministre de la Justice et lui transmet copie du dossier répressif. »

Art. 14

L'article 197 du même Code est complété comme suit :

« Lorsque le jugement de condamnation emporte la confiscation spéciale de choses se trouvant hors du territoire de la Belgique, le ministère public en avise le Ministre de la Justice et lui transmet une copie du dossier répressif. »

Art. 15

Artikel 376 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld met de volgende bepaling :

« Indien het arrest van veroordeling de bijzondere verbeurdverklaring inhoudt van zaken die zich buiten het grondgebied van de Belgische Staat bevinden stelt het openbaar ministerie daarvan de Minister van Justitie in kennis en zendt het hem een afschrift van het strafdossier toe. »

Afdeling 2

Voorlopige maatregelen genomen in België

Art. 16

In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 35bis ingevoegd, luidend als volgt :

« Art. 35bis. — De procureur des Konings neemt tevens alles in beslag wat een uit het misdrijf verkregen vermogensvoordeel vormt. »

Art. 17

In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 35ter ingevoegd, luidend als volgt :

« Art. 35ter. — Indien de zaken die het uit het delict verkregen vermogensvoordeel vormen, onroerende goederen zijn, wordt bewarend beslag op onroerend goed gedaan, zulks bij deurwaardersexploot dat aan de eigenaar wordt betekend en op straffe van nietigheid een afschrift van de vordering van de procureur des Konings, alsmede de verschillende vermeldingen bedoeld in de artikelen 1432 en 1568 van het Gerechtelijk Wetboek moet bevatten.

Het beslagexploot moet op de dag zelf van de betekening ter overschrijving worden aangeboden op het kantoor der hypotheek van de plaats waar de goederen gelegen zijn. Als dagtekening van de overschrijving geldt de dag van afgifte van het exploot.

Het bewarend beslag op onroerend goed gedaan op vordering van de procureur des Konings heeft de gevolgen omschreven in de artikelen 1443 en 1444, het derde lid uitgezonderd, van het Gerechtelijk Wetboek.

Het bewarend beslag op onroerend goed geldt tot op het tijdstip van beëindiging van de strafprocedure. »

Art. 15

L'article 376 du même Code est complété comme suit :

« Lorsque l'arrêt de condamnation emporte la confiscation spéciale de choses se trouvant hors du territoire de la Belgique, le ministère public en avise le Ministre de la Justice et lui transmet une copie du dossier répressif. »

Section 2

Les mesures provisoires prises en Belgique

Art. 16

Un article 35bis, rédigé comme suit, est inséré dans ce même Code :

« Art. 35bis. — Le procureur du Roi se saisira également de tout ce qui paraîtra constituer un avantage patrimonial tiré de l'infraction. »

Art. 17

Un article 35ter, rédigé comme suit, est inséré dans ce même Code :

« Art. 35ter. — Lorsque les choses paraissant constituer un avantage patrimonial tiré d'une infraction sont des biens immeubles, la saisie immobilière conservatoire sera faite par exploit d'huissier signé au propriétaire et contenant, à peine de nullité, la copie du réquisitoire du procureur du Roi, ainsi que les différentes mentions visées aux articles 1432 et 1568 du Code judiciaire.

L'exploit de saisie sera présenté à la transcription, le jour même de la signification, au bureau des hypothèques de la situation des biens. La transcription prendra date du jour de la remise de cet exploit.

La saisie immobilière conservatoire par le procureur du Roi a les effets prévus par les articles 1443 et 1444, à l'exception du troisième alinéa, du Code judiciaire.

La saisie immobilière conservatoire vaut jusqu'à l'aboutissement de la procédure pénale. »

Art. 18

In artikel 89 van hetzelfde Wetboek worden tussen de cijfers « 35 » en « 36 » de cijfers « 35bis, 35ter » ingevoegd.

Gegeven te Brussel, 29 januari 1996.

ALBERT

VAN KONINGSWEGE :

De Minister van Justitie,

S. DE CLERCK

Art. 18

Dans l'article 89 du même Code, les chiffres « 35bis, 35ter » sont insérés entre les chiffres « 35 » et « 36 ».

Donné à Bruxelles, le 29 janvier 1996.

ALBERT

PAR LE ROI :

Le Ministre de la Justice,

S. DE CLERCK